

Daňové zatížení příjmů zaměstnanců v České republice v letech 2023 a 2024

Eva Kalová

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Eva Kalová
Osobní číslo: M210336
Studijní program: B0411P050002 Účetnictví a daně
Forma studia: Kombinovaná
Téma práce: Daňové zatížení příjmů zaměstnanců v České republice v letech 2023 a 2024

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Vypracujte literární rešerši týkající se problematiky daně z příjmů fyzických osob.

II. Praktická část

- Charakterizujte vybrané subjekty a proveďte analýzu daňového zatížení daných subjektů v letech 2023 a 2024.
- Porovnejte změnu daňového zatížení u vybraných subjektů v letech 2023 a 2024.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

ALVARADO, Mery; COTRUT, Madalina; DE LILLO, Francesco; KRAJCUSKA, Filip; DOORN-OLEJNICKA, Magdalena van et al. *European tax handbook 2023*. Thirty-fourth edition. Amsterdam: IBFD, 2023. ISBN 978-90-8722-821-7.
KRAJNÁK, Michal. *Daň z příjmů fyzických osob v České republice*. Brno: CERM, 2022. ISBN 978-80-7623-086-6.
MACHÁČEK, Ivan. *Fyzické osoby a daň z příjmů, 4. aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-075-2.
MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2013 úplná znění platná k 1. 1. 2013*. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-0023-1.
VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Eva Kolářová, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 5. února 2024
Termín odevzdání bakalářské práce: 17. května 2024

L.S.

---

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

Ing. Milana Otrusinová, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 5. února 2024

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s příjmem – licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení: .....

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na změny daňového zatížení zaměstnanců v roce 2024 a je rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část popisuje základní pojmy související s daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a sociálním a zdravotním pojištěním.

Teoretická část analyzuje dopady jednotlivých změn na poplatníky s rozdílnou výší příjmů.

Klíčová slova: daň z příjmů fyzické osoby, závislá činnosti, sociální pojištění, zdravotní pojištění, daňové zatížení

ABSTRACT

The bachelor's thesis is focused on changes in the tax burden of employees in 2024 and is divided into a theoretical part and a practical part.

The theoretical part describes basic terms related to personal income tax and social and health insurance.

The theoretical part analyzes the impact of individual changes on taxpayers with different amount of income.

Keywords: personal income tax, employment health insurance, social insurance, tax burden

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. Evě Kolářové Ph.D. za vedení mé bakalářské práce a za velmi cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	12
I TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	14
1.1 ZAČLENĚNÍ DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB DO DAŇOVÉHO SYSTÉMU ČR.....	14
1.2 DEFINICE PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	14
1.3 POPLATNÍK A PLÁTCE DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	16
1.4 SAZBA DANĚ A JEJÍ VÝVOJ.....	16
1.5 PŘÍJMY OSVOBOZENÉ OD DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	17
1.6 PŘÍJMY VYŇATÉ Z DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	18
1.6.1 Náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem závislé činnosti do výše stanovené zvláštním právním předpisem.....	19
1.6.2 Hodnota osobních pracovních a ochranných pomůcek a pracovních oděvů.....	20
1.6.3 Částky přijaté zálohově zaměstnancem od zaměstnavatele.....	20
1.6.4 Náhrady za opotřebení vlastního náradí.....	20
1.6.5 Paušální částka na náhradu nákladů spojených s výkonem práce z jiného místa dohodnutého zaměstnavatelem, než je pracoviště zaměstnavatele.....	21
1.7 SLEVY NA DANI.....	21
1.7.1 Sleva na poplatníka.....	21
1.7.2 Sleva na manžela.....	21
1.7.3 Základní sleva na invaliditu.....	22
1.7.4 Rozšířená sleva na invaliditu.....	22
1.7.5 Sleva na držitele průkazu ZTP/P.....	22
1.8 DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ NA VYŽIVOVANÉ DÍTĚ.....	22
1.9 NEZDANITELNÁ ČÁST ZÁKLADU DANĚ.....	24
1.10 ROČNÍ ZÚČTOVÁNÍ ZÁLOH NA DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	24
1.11 DOPAD DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY.....	25
2 POJISTNÉ.....	27
2.1 POJISTNÉ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ.....	27
2.2 VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	27
3 MINIMÁLNÍ A PRŮMĚRNÁ MZDA.....	30
3.1 MINIMÁLNÍ MZDA.....	30
3.2 PRŮMĚRNÁ MZDA.....	30
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	31

4	ZMĚNY VE ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI V ROCE 2024	32
4.1	ZMĚNY SLEV NA DANI	33
4.1.1	Zrušení slevy na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení.....	33
4.1.2	Zrušení slevy na dani na studenta	36
4.1.3	Změna podmínek pro uplatnění slevy na manžela	38
4.1.4	Shrnutí	40
4.2	ZMĚNY NEZDANITELNÝCH ČÁSTÍ ZÁKLADU DANĚ.....	41
4.2.1	Zrušení odpočtu za členské příspěvky odborům.....	41
4.2.2	Zrušení odpočtu úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání	43
4.2.3	Shrnutí	45
4.3	OSTATNÍ ZMĚNY DOPADAJÍCÍ NA DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI	45
4.3.1	Zvýšení sazby nemocenského pojištění	45
4.3.2	Změna limitu pro zdanění vyšší sazbou daně	48
4.3.3	Omezení osvobození nepeněžních benefitů zaměstnancům	50
4.3.4	Zrušení osvobození nadlimitních stravenek.....	52
5	DOPADY ZVÝŠENÍ MINIMÁLNÍ MZDY NA DAŇOVOU POVINNOST ZAMĚSTNANCE	56
5.1	DOPAD ZVÝŠENÍ MINIMÁLNÍ MZDY NA ČISTÝ MĚSÍČNÍ PŘÍJEM POPLATNÍKA	56
5.1.1	Modelový příklad	56
5.2	DOPAD ZVÝŠENÍ MINIMÁLNÍ MZDY NA MOŽNOST VYUŽITÍ SLEVY NA MANŽELA	57
5.2.1	Modelový příklad	57
5.3	DOPAD ZVÝŠENÍ MINIMÁLNÍ MZDY NA MOŽNOST VYUŽITÍ ZÁKLADNÍ SLEVY NA INVALIDITU	58
5.3.1	Modelový příklad	58
5.4	DOPAD ZVÝŠENÍ MINIMÁLNÍ MZDY NA MOŽNOST VYUŽITÍ ROZŠÍŘENÉ SLEVY NA INVALIDITU	59
5.4.1	Modelový příklad	59
5.5	DOPAD ZVÝŠENÍ MINIMÁLNÍ MZDY NA MOŽNOST VYUŽITÍ SLEVY NA DRŽITELE PRŮKAZU ZTP/P.....	60
5.5.1	Modelový příklad	60
5.6	SHRUTÍ.....	62
	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	69
	SEZNAM OBRÁZKŮ	70
	SEZNAM TABULEK	71

ÚVOD

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se dotýká každého zaměstnance. Její výše záleží nejenom na výši poplatníkových příjmů, ale také na možnostech uplatnění slev na dani a možnosti odečtení nezdanitelných částí základu daně.

Nejenom díky tzv. konsolidačnímu balíčku je od roku 2024 v platnosti řada změn, které mají za následek změnu daňového zatížení některých poplatníků. V roce 2024 došlo ke zrušení vybraných slev na dani, popřípadě ke změně podmínek pro uplatnění těchto slev. Změny můžeme nalézt také v oblasti nezdanitelných částí základu daně. Další výraznou změnou je znovuzavedení nemocenského pojištění nebo zavedení limitu pro osvobození vybraných nepeněžitých benefitů poskytnutých zaměstnavatelem zaměstnanci. Tyto změny byly provedeny za účelem zvýšení příjmů veřejných rozpočtů. Dopad na daňovou povinnost zaměstnance v roce 2024 může mít také zvýšení minimální mzdy.

V teoretické části bakalářské práce budou popsány základní pojmy související s daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Dále bude věnována pozornost pojům minimální a průměrná mzda. V souvislosti s daňovým zatížením zaměstnanců nemůže být opomenuta taktéž problematika sociálního a zdravotního pojištění. V této části bakalářské práce budu vycházet zejména ze Zákona o dani z příjmů.

V praktické části bakalářské práce budou popsány jednotlivé změny, které mohou zapříčinit změnu daňové povinnosti u poplatníků daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Dále budou definováni vybraní poplatníci s příjmy na úrovni minimální, průměrné a nadprůměrné mzdy a budou analyzovány dopady jednotlivých změn na zaměstnance s danou výší příjmů. Výpočty budou srovnávat daňové zatížení v roce 2023 a 2024. V praktické části se také zaměřím na dopady zvýšení minimální mzdy v roce 2024 na daňovou povinnost zaměstnanců, jejichž příjmy dosahují právě této výše, a také na možnost těchto poplatníků uplatnit jednotlivé slevy na dani.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza změny daňového zatížení poplatníků v souvislosti se změnami pro rok 2024, které dopadají na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

V teoretické části budou popsány nejenom základní pojmy z problematiky daně z příjmů fyzických osob a také pojmy z oblasti sociálního a zdravotního pojištění zaměstnanců.

Praktická část bakalářské práce bude zaměřena na popis jednotlivých změn pro rok 2024, které mohou ovlivnit daňovou povinnost poplatníka. U daných poplatníků s různou výší příjmů bude vypočítána daňová povinnost v letech 2023 a 2024 za účelem analyzovat dopady změn platných od roku 2024 na daňové zatížení poplatníků s minimálními, průměrnými a nadprůměrnými příjmy. Pro účely bakalářské práce bude definován nadprůměrný příjem jako 36násobek průměrné mzdy. Výpočty budou dále zpracovány pomocí metody komparace.

V praktické části budou také analyzovány dopady zvýšení minimální mzdy na daňové zatížení poplatníků a na možnost využívat jednotlivé aktuálně platné slevy na dani v maximální možné míře.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI

Fyzické osoby podléhají dani z příjmu, příspěvkům na sociální zabezpečení a daním z pozemků (European tax handbook 2022, 2022). Široký (2016) definuje daň jako povinnou, nenávratnou, neekvivalentní a zpravidla neúčelovou zákonem stanovenou platbu do státního rozpočtu. Krajňák (2020, s. 1) uvádí, že „z makroekonomického pohledu jsou daně významným nástrojem fiskální politiky státu zajišťující alokační, redistribuční a stabilizační funkci.“

1.1 Začlenění daně z příjmů fyzických osob do daňového systému ČR

Daňový systém České republiky rozlišuje daně přímé a daně nepřímé. Daň z příjmů fyzických osob patří do kategorie přímých daní společně s daní z příjmů právnických osob, daní z nemovitosti a silniční daní. Naopak mezi nepřímé daně řadíme daň z přidané hodnoty a spotřební daně (např. z lihu a tabáku) (Popis systému, 2013).

1.2 Definice příjmů ze závislé činnosti

„Příjmy ze závislé činnosti lze vymezit jako veškerá plnění, která zaměstnavatel poskytuje svým zaměstnancům.“ (Nováková a Králová, 2021, s.474).

§ 6 ZDP rozděluje příjmy ze závislé činnosti následovně (Česko, 1992a, § 6):

a) plnění v podobě

1. příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce,

2. funkčního požitku,

b) příjmy za práci

1. člena družstva,

2. společníka společnosti s ručením omezeným,

3. komanditisty komanditní společnosti,

c) odměny

1. člena orgánu právnické osoby,

2. likvidátora,

d) příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti, ze které plynou příjmy podle písmen a) až c), bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, nebo od plátce, u kterého poplatník tuto činnost nevykonává.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že se nejedná pouze o příjmy plynoucí z pracovního poměru, ale také o příjmy plynoucí z mimopracovního poměru, tedy z dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti.

Mezi služební poměry patří například práce vojáků z povolání. „*Služební poměr vzniká dnem, který je uveden v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. V den nástupu do služby státní zaměstnanec skládá služební slib.*“ (Služební poměr, 2024).

Funkční požitky definuje § 6 odst. 10 ZDP jako platy a plnění, které jsou poskytovány za výkon funkce představitelů státním moci, některých státních orgánů a soudců, jejichž výše je stanovena zákonem. (Česko, 1992a, § 6). Přib a Vybíral (2024, s. 306) uvádějí, že „*předmětem daně nejsou náhrady výdajů poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce, na které vzniká nárok podle zvláštních předpisů, s výjimkou náhrady ušlého příjmu.*“

Ze zákona se jedná o příjmy vyplácené pravidelně i jednorázově, ve formě peněžité i naturální (Česko, 1992a, § 6).

Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí čj. 5 Afs 22/2003 uvádí, že „*pro kvalifikaci příjmů jako příjmů ze závislé činnosti ve smyslu ustanovení § 6 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, není rozhodující, na základě jakého právního vztahu poplatníkovi příjmy plynou. Podstatným rysem závislé činnosti je skutečnost, že není vykonávána zcela nezávisle, tzn. pod vlastním jménem, na vlastní účet a s vlastní odpovědností poplatníka, ale naopak podle pokynů toho, kdo odměnu za vykonanou práci vyplácí.*“ (Česko, 2003). Z výše uvedeného tedy vyplývá, že je kladen důraz na obsahovou, nikoliv na formální stránku činnosti.

Pojem závislá práce nalezneme také v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Dle ZP se jedná o práci, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, jménem zaměstnavatele, podle jeho pokynů a na jeho odpovědnost. Zaměstnavatel tuto práci vykonává za mzdu, plat nebo odměnu za práci (Česko, 2006a, § 2).

Z uvedených definic proto vyplývá, že využívání tzv. Švarcsystému, tedy činnosti, která splňuje definici závislé činnosti, ale není vykonávána na základě pracovního poměru, nýbrž na základě obchodního vztahu „*je z pohledu pracovního práva nelegální zaměstnávání*

formou zastření faktického pracovněprávního vztahu jinou smlouvou.“ (Stanovisko k nové definici nelegální práce, 2024).

Dle § 6 ZDP se příjmem zaměstnance rozumí také plnění na sociální podmínky nebo péči o zdraví vyplývající z kolektivní nebo pracovní smlouvy nebo z vnitřního předpisu, které je poskytnuto zaměstnavatelem rodinným příslušníkům zaměstnance. Dále se za příjem zaměstnance pokládá částka, o kterou je úhrada zaměstnance zaměstnavateli nižší, než je cena majetku dle ocenění nebo cena účtovaná jiným osobám. V případě bezplatného poskytnutí motorového vozidla zaměstnavatelem pro soukromé účely zaměstnance, se za příjem zaměstnance považuje částka ve výši určeného procenta vstupní ceny tohoto vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla. U bezemisních vozidel se jedná o 0,25 % vstupní ceny, u nízkoemisních vozidel o 0,5 % vstupní ceny a u ostatních motorových vozidel, která nejsou nízkoemisní ani bezemisní, o 1 % vstupní ceny. Pokud je vypočtená částka za kalendářní měsíc nižší než 1000 Kč, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1000 Kč (Česko, 1992a, § 6).

1.3 Poplatník a plátce daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Dle §2 ZDP je poplatníkem daně z příjmů fyzických osob fyzická osoba. Poplatníky můžeme dělit na daňové rezidenty České republiky a daňové nerezidenty. Daňovým rezidentem České republiky je poplatník, který má na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržuje. Poplatník, který se na území České republiky obvykle zdržuje, je ten, který zde pobývá alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce. Za daňové rezidenty České republiky se nepovažují ti, kteří se zde zdržují pouze za účelem studia nebo léčení. Daňová povinnost rezidenta České republiky se vztahuje nejen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, ale také na příjmy plynoucí ze zdrojů ze zahraničí. Oproti tomu se daňová povinnost nerezidenta vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky (Česko, 1992a, § 2).

ZDP označuje poplatníka s příjmy ze závislé činnosti jako zaměstnance a plátce daně jako zaměstnavatele (Česko, 1992a, § 6).

1.4 Sazba daně a její vývoj

Od roku 2021 je v České republice zavedena progresivní daň z příjmů fyzických osob se dvěma daňovými pásmi. Nižší sazba daně stanovena na 15 % a vyšší sazba daně na 21 %. Od 1.1.2024 se nižší sazba daně použije na část příjmu, který nepřesáhne limit 36násobku

průměrné mzdy, a vyšší sazba daně se použije na příjem přesahující 36násobek průměrné mzdy (Česko, 1992a, § 16).

Z obrázku 1 vyplývá, že sazba daně z příjmů fyzických osob byla postupně snižována ze 47 % platných pro rok 1993 až na 15 % platných pro rok 2008.

Obrázek 1 Vývoj daně z příjmů fyzických osob (Jareš, 2008)

V roce 2013 bylo zavedeno solidární zvýšení daně ve výši 7 %, kterým se navíc zdaňovaly příjmy přesahující 48násobek průměrné mzdy. Solidární daň se nevztahovala na tzv. pasivní příjmy, tedy příjmy z pronájmu a kapitálového majetku. Původně bylo solidární zvýšení daně zavedeno pouze na 3 roky, ale bylo zrušeno až ke 31.12.2020. Od 1.1.2021 bylo nahrazeno progresivní daní (Solidární daň a progresivní daň: jaký je mezi tím rozdíl? 2024).

1.5 Příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Vančurová (2021) uvádí, že příjmy osvobozené od daně můžeme charakterizovat tím, že vytvářejí sociální zázemí pro zaměstnance a obvykle mají formu nepeněžitého plnění od zaměstnavatele. Pro tyto příjmy se vžil označení zaměstnanecké benefity.

Dle ZDP § 6 odst. 9 se za příjmy osvobozené od daně považují například (Česko, 1992a, § 6):

- Odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti zaměstnavatele a rekvalifikace zaměstnanců vynaložená zaměstnavatelem v podobě nepeněžního plnění
- Příspěvek na stravování pro zaměstnance poskytnutý zaměstnavatelem za předpokladu, že zaměstnanec odpracoval alespoň 3 hodiny a během této směny mu nevznikl nárok na stravné v rámci cestovních náhrad. Stravné může být poskytnuto ve formě peněžitého i nepeněžitého plnění.
- Hodnota nealkoholických nápojů určených ke spotřebě na pracovišti poskytnutých v podobě nepeněžního plnění ze sociálního fondu nebo ze zisku po jeho zdanění
- Nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci nebo jeho rodinnému příslušníkovi z fondu kulturních a sociálních potřeb. Může se jednat o pořízení zboží a služeb zdravotního a obdobného charakteru, použití zařízení péče o děti předškolního věku, příspěvek na kulturní a sportovní akce nebo o příspěvek na tištěné knihy.
- Poskytnutí bezplatných nebo zlevněných jízdenek zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu osob
- Příjem do úhrnné výše 50 000 Kč ročně v podobě příspěvku uhrazeného zaměstnavatelem na daňově podporované produkty spoření na stáří jeho zaměstnanci nebo na daňově podporované pojištění dlouhodobé péče, jehož pojistníkem je jeho zaměstnanec
- Příjem ve formě náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny poskytnutý za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény do výše minimálního nároku

1.6 Příjmy vyňaté z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Dle Vančurové (2021) může vzniknout zaměstnanci v souvislosti s výkonem závislé činnosti řada výdajů, které je ze zákona povinen nést zaměstnavatel. Pokud nese výdaje zaměstnavatele zaměstnanec, je zaměstnavatel povinen nahradit škodu, která mu takto

vznikla, a to zpravidla přesně vymezeným způsobem. Tyto příjmy často bývají vyňaty z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

ZDP za příjmy ze závislé činnosti a za předmět daně nepovažuje (Česko, 1992a, § 6):

- Náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem závislé činnosti do výše stanovené zvláštním právním předpisem.
- Hodnota osobních pracovních a ochranných pomůcek a pracovních oděvů
- Částky přijaté zálohově zaměstnancem od zaměstnavatele
- Náhrady za opotřebení vlastního nářadí
- Paušální částku na náhradu nákladů spojených s výkonem práce z jiného místa dohodnutého se zaměstnavatelem než je pracoviště zaměstnavatele

1.6.1 Náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem závislé činnosti do výše stanovené zvláštním právním předpisem.

„Aby nedošlo k určité diskriminaci zaměstnanců odměňovaných platem oproti zaměstnancům ostatních zaměstnavatelů, limituje ZDP příjem, který není předmětem daně ze závislé činnosti, podle výše pro zaměstnance odměňované platem i u ostatních zaměstnanců.“ (Vychopeň, 2021, s. 529). Z uvedeného vyplývá, že některé z náhrad cestovních výdajů se nepovažují za příjmy ze závislé činnosti pouze do určité výše.

Náhrady cestovních výdajů zahrnují zejména ubytování, dopravu a stravné (Vančurová, 2021).

1.6.1.1 Ubytování

Zaměstnavatel může uhradit ubytování zaměstnavatele přímo nebo na základě předloženého dokladu o zaplacení zaměstnancem (Vančurová, 2021).

1.6.1.2 Doprava

Zaměstnanci náleží výdaje buď ve výši prokazatelně vynaložených výdajů (např. při cestování veřejným dopravním prostředkem nebo při zakoupení pohonných hmot do vozidla zaměstnavatele) nebo náhrada cestovních výdajů v případě použití vozidla, které si opatří zaměstnanec (Příb a Vybíral, 2024). Výše náhrady cestovních výdajů na daný rok je stanovena vyhláškou MPSV, pro rok 2024 je v platnosti vyhláška č. 398/2023 Sb.

1.6.1.3 Stravné

Výši stravného, do kterého se příjem nepovažuje za předmět daně, stanovuje ZP § 176 odst. 1 a také vyhláška MPSV č. 398/2023 Sb. Dle těchto právních předpisů přísluší zaměstnanci v roce 2024 za každý kalendářní den pracovní cesty stravné ve výši 140 Kč až 166 Kč trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin, 212 Kč až 256 Kč trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin, 333 Kč až 398 Kč trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin (Česko, 2023c).

Výše stravného se snižuje, pokud bylo zaměstnanci během pracovní cesty poskytnuto bezplatné jídlo. Pokud nedojde ke snížení stravného, vyplacená částka není vyňata ze zdanění. Zaměstnanec nemá právo na náhradu prokazatelně vynaložených výdajů (Česko, 1992a).

Při zahraniční pracovní cestě *„je stravné diferencováno podle země, ve které se pracovní cesta uskutečňuje, a je stanoveno v cizí měně“* (Vančurová, 2021, s. 433).

1.6.2 Hodnota osobních pracovních a ochranných pomůcek a pracovních oděvů

Jedná se o oděvy a ochranné pomůcky, které jsou vymezeny zvláštním předpisem, které poskytuje zaměstnavatel zaměstnanci pro výkon práce. Vanču/rová (2021) uvádí, že mezi oděvy, které mohou být vyňaty z předmětu daně, patří zejména ochranné pracovní oděvy, které odpovídají závazným normám, ale také jednotné pracovní oblečení označeno obchodním jménem zaměstnavatele. Z předmětu daně je také vyňata náhrada výdajů na údržbu pracovních oděvů a pomůcek.

1.6.3 Částky přijaté zálohově zaměstnancem od zaměstnavatele

Sem můžeme zařadit zálohu, kterou přijal zaměstnanec od zaměstnavatele, aby ji jeho jménem vydal.

1.6.4 Náhrady za opotřebení vlastního nářadí

Dohodne-li se zaměstnanec se zaměstnavatelem na použití vlastního nářadí k výkonu práce pro zaměstnavatele, náleží zaměstnanci náhrada za opotřebení tohoto nářadí. Výše paušální náhrady nesmí přesáhnout rovnoměrný odpis používaného nářadí v dalších letech odepisování (Vančurová, 2021).

1.6.5 Paušální částka na náhradu nákladů spojených s výkonem práce z jiného místa dohodnutého zaměstnavatelem, než je pracoviště zaměstnavatele

Předmětem daně není částka do výše paušální částky, kterou lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem. Tuto paušální částku pro rok 2024 stanovuje Vyhláška č. 397/2023, o stanovení výše paušální náhrady nákladů při práci na dálku pro rok 2024, kterou vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí.

1.7 Slevy na dani

Vypočtená daň může být poplatníkovi snížena o slevy na dani, pokud splňuje podmínky pro jejich uplatnění. Dle ZDP § 38k odst. 1 má poplatník povinnost prokázat plátcí daně, tedy zaměstnavateli, skutečnosti rozhodné pro poskytnutí měsíční slevy na dani nejpozději do konce kalendářního měsíce, ve kterém tyto okolnosti nastaly. Plátce přihlédne k měsíční slevě na dani v případě, že poplatník do 30 dnů po vstupu do zaměstnání a každoročně nejpozději 15. února učiní prohlášení k dani a doloží potřebné doklady dokládající nárok na slevu dle § 38l ZDP. Sleva na dani nemůže dosáhnout záporných hodnot (Česko, 1992a, § 38k).

§ 35ba uvádí 5 druhů slevy na dani – základní slevu na poplatníka, slevu na manžela, základní slevu na invaliditu, rozšířenou slevu na invaliditu a slevu na držitele průkazu ZPT/P (Česko, 1992a, § 35ba).

1.7.1 Sleva na poplatníka

Základní sleva na poplatníka v roce 2024 dosahuje výše 30 840 Kč (Česko, 1992a, § 35ba).

Příb a Vybíral (2024) uvádějí, že nárok na tuto slevu má nejenom poplatník s neomezenou daňovou povinností – daňový rezident, tedy osoba, která má bydliště na území České republiky nebo se zde trvale zdržuje a jehož daňová povinnost se vztahuje na příjmy plynoucí jak ze zdrojů na území České republiky, tak ze zdrojů plynoucích ze zahraničí, ale také poplatník s omezenou daňovou povinností, tedy poplatník s daňovou povinností vztahující se pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

1.7.2 Sleva na manžela

Slevu na manžela upravuje § 35bb ZDP. Výše slevy na manžela činí 24 840 Kč, v případě, že je sleva uplatněna na manžela, kterému je přiznán nárok na průkaz ZTP/P, se sleva zdvojnásobuje na částku 49 680 Kč. Podmínky pro uplatnění slevy na manžela nalezneme v

§ 35bb odst. 2 ZDP. Slevu může uplatnit poplatník, který žije s manželem a vyživovaným dítětem poplatníka, které nedovršilo věku 3 let, ve společně hospodařící domácnosti a zároveň příjem manžela poplatníka nepřesahuje částku 68 000 Kč za zdaňovací období. § 35bb odst. 4 vyjmenovává příjmy manžela, které se nezapočítají do příjmů pro účely uplatnění slevy na manžela. Jedná se například o dávky v hmotné nouzi, dávky státní sociální podpory a příspěvek na péči o dítě. Vzhledem k podmínce týkající se ročního příjmu manžele nemůže poplatník tuto slevu uplatnit v měsíční výši (Česko, 1992a, § 35bb).

1.7.3 Základní sleva na invaliditu

Má-li poplatník přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně, náleží mu dle § 35ba odst. 1 písm. c/ ZDP základní sleva na invaliditu ve výši 2 520 Kč (Česko, 1992a, § 35ba).

1.7.4 Rozšířená sleva na invaliditu

Má-li poplatník přiznán invaliditu třetího stupně nebo jiný důchod z důchodového pojištění, náleží mu dle § 35ba odst. 1 písm. d/ ZDP rozšířená sleva na invaliditu ve výši 5 040 Kč (Česko, 1992a, § 35ba).

1.7.5 Sleva na držitele průkazu ZTP/P

§ 35ba odst. 1 písm. e/ stanovuje slevu na dani ve výši 16 140 Kč pro poplatníky, kterým je přiznán nárok na průkaz ZTP/P (Česko, 1992a, § 35ba).

Příb a Vybíral (2024, s. 326-327) uvádějí: „*Pokud je držitel průkazu zároveň poživitelem plného invalidního důchodu, slevy na dani se sčítají. Náleží mu tedy v jednotlivých měsících sleva na poplatníka, na plný invalidní důchod i na průkaz ZTP/P. Slevy však lze uplatnit pouze do výše vypočtené zálohy na daň nebo daně.*“

1.8 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Daňové zvýhodnění pro poplatníka daně z příjmů fyzických osob upravuje § 35c a § 35 d. Dle těchto ustanovení má poplatník žijící s vyživovaným dítětem ve společné domácnosti na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořící Evropský hospodářský prostor nárok na daňové zvýhodnění ve výši 15 204 Kč ročně na jedno dítě, 22 320 Kč a druhé dítě a 27 840 Kč na třetí a každé další dítě. Má-li dítě nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se částka daňového zvýhodnění na dvojnásobek. Na uplatnění daňového zvýhodnění nemá vliv dočasný pobyt dítěte mimo společně hospodařící domácnost (Česko, 1992a, § 35c).

Za vyživované dítě se pro účely ZDP dle § 35c odst. 6 považuje dítě vlastní, osvojenec, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů, vlastní vnuk nebo vnuk druhého z manželů, pokud jeho rodiče nemají dostatečné příjmy, ze kterých by mohli daňové zvýhodnění uplatnit, které je nezletilým dítětem nebo zletilým dítětem až do dovršení věku 26 let a současně se připravuje na budoucí povolání nebo se současně nemůže připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz nebo není schopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost z důvodu dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu (Česko, 1992a, § 35c).

Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu. Daňovému poplatníkovi může vzniknout daňový bonus, pokud je daňové zvýhodnění vyšší než vypočtená daň snižená o slevy na dani. Daňový bonus může být poplatníkem uplatněn, pokud jeho výše činí alespoň 100 Kč (Česko, 1992a, § 35c).

Další podmínky pro uplatnění nalezneme v § 35c odst. 4, který uvádí, že daňový bonus může uplatnit poplatník, který měl příjem alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy. Mezi tyto příjmy se nezapočtou příjmy od daně osvobozené (Česko, 1992a, § 35c).

Daňové zvýhodnění může dle § 35 c odst. 5 ZDP uplatnit pouze daňový rezident členského státu Evropské unie nebo státu tvořící Evropský hospodářský prostor za předpokladu, že úhrn všech jeho příjmů ze zdrojů na území České republiky činí nejméně 90 % všech jeho příjmů s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny. Poplatník prokazuje výši příjmů plynoucích ze zahraničí potvrzením zahraničního správce daně (Česko, 1992a, § 35c).

Je-li dítě vyživováno více poplatníky, kteří s dítětem žijí ve společné domácnosti, může daňové zvýhodnění dle § 35c odst. 9 ZDP uplatnit v tomtéž kalendářním měsíci zdaňovacího období jen jeden z nich. § 35 c odst. 10 ZDP uvádí, že v případě, že poplatník dítě vyživuje pouze jeden kalendářní měsíc nebo několik kalendářních měsíců, náleží mu daňové zvýhodnění ve výši 1/12 za každý kalendářní měsíc, ve kterém byly podmínky pro uplatnění daňového zvýhodnění splněny od jeho počátku. Daňové zvýhodnění může poplatník nárokovat již v kalendářním měsíci, ve kterém se dítě narodilo, začalo soustavnou přípravu na budoucí povolání nebo bylo osvojeno (Česko, 1992a, § 35c).

Nováková a Králová (2021) uvádějí, že daňové zvýhodnění na dítě stanovené dle počtu dětí narušuje princip horizontální daňové spravedlnosti, tedy princip rovného zdanění všech

subjektů na stejné úrovni příjmů. Daňové zvýhodnění ale můžeme vnímat jako finanční podporu pracujících poplatníků, kteří pečují o dítě.

1.9 Nezdánitelná část základu daně

Od základu daně si může poplatník odečíst nezdanitelnou část základu daně, která je definována v § 15 ZDP. Nezdanitelnou část základu daně si může odečíst poplatník, který je daňovým rezidentem členského státu Evropské unie nebo státu tvořící Evropský hospodářský prostor a jeho příjmy ze zdrojů na území České republiky tvoří minimálně 90 % všech jeho příjmů s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny (Česko, 1992a, § 15).

Dle ZDP si může poplatník taktéž odečíst hodnotu bezúplatného plnění, tedy daru, který poskytl organizacím vyjmenovaným v ZDP, v případě, že úhrnná hodnota daru ve zdaňovacím období přesáhla 2 % základu daně anebo činní alespoň 1 000 Kč. Maximálně lze odečíst úhrnnou částku ve výši 15 % základu daně. Pokud je dar poskytnut manželé ze společného jmění manželů, má nárok na jeho uplatnění jeden z nich nebo oba poměrnou částí. *„Jako bezúplatné plnění se považuje také bezpríspevkové darování krve nebo jejích složek, které je oceněno částkou 3 000 Kč, a darování orgánu od živého dárce, které je oceněno částkou 20 000 Kč. Stejnou částkou je oceněn také odběr krvetvorných buněk.“* (Česko, 1992a, § 15).

Dle § 15 odst. 3 ZDP lze od základu daně odečíst částku *„rovnající se úrokům zaplaceným ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření a z hypotečního úvěru poskytnutého bankou, který byl poplatníkem použit na financování bytových potřeb.“* (Česko, 1992a, § 15). Maximální úhrnná částka, kterou si můžou odečíst poplatníci žijící ve společně hospodařící společnosti, nesmí být vyšší než 150 000 Kč za zdaňovací období. V případě, že jsou úroky placeny pouze část roku, nesmí uplatňovaná částka překročit jednu dvanáctinu maximální úhrnné částky za každý měsíc placení úroků. Pokud je více poplatníků účastníky smlouvy o úvěru, má nárok na jejich uplatnění buď jeden z nich anebo každý z nich rovným dílem (Česko, 1992a, § 15).

1.10 Roční zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob

Podmínky ročního zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daňového zvýhodnění jsou upraveny v § 38ch ZDP. Dle tohoto ustanovení může o roční

zúčtování daně požádat poplatník, který splňuje jednu z těchto podmínek (Česko, 1992a, § 38ch):

- Ve zdaňovacím období pobíral mzdu pouze od jednoho plátce daně nebo od více plátců daně postupně a u těchto plátců učinil prohlášení k dani
- Nepodal nebo není povinen podat daňové přiznání k dani
- Požádal o provedení ročního zúčtování záloh nejpozději do 15. února po uplynutí zdaňovacího období.

Splní-li poplatník uvedené podmínky, provede vyúčtování záloh a daňového zvýhodnění poslední z plátců daně. Poplatník je dle § 38ch ZDP zároveň povinen předložit plátcovi daně do 15. února po uplynutí zdaňovacího období doklady za uplynulé zdaňovací období od všech předchozích plátců daně o zúčtované nebo vyplacené mzdě, sražených zálohách na daň z těchto příjmů, poskytnuté měsíční slevě na dani a vyplacených měsíčních daňových bonusech. Plátce daně provede roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění nejpozději do 31. března po uplynutí zdaňovacího období (Česko, 1992a, § 38ch).

Příb a Vybíral (2024, s. 303) uvádějí následující: „*Má-li příjmy ze závislé činnosti na území naší republiky zaměstnanec – poplatník s omezenou daňovou povinností (daňový nerezident), který se zde zdržuje jen po část roku, může požádat svého zaměstnavatele, plátce daně, o provedení ročního zúčtování.*“

1.11 Dopad daně z příjmů ze závislé činnosti na veřejné rozpočty

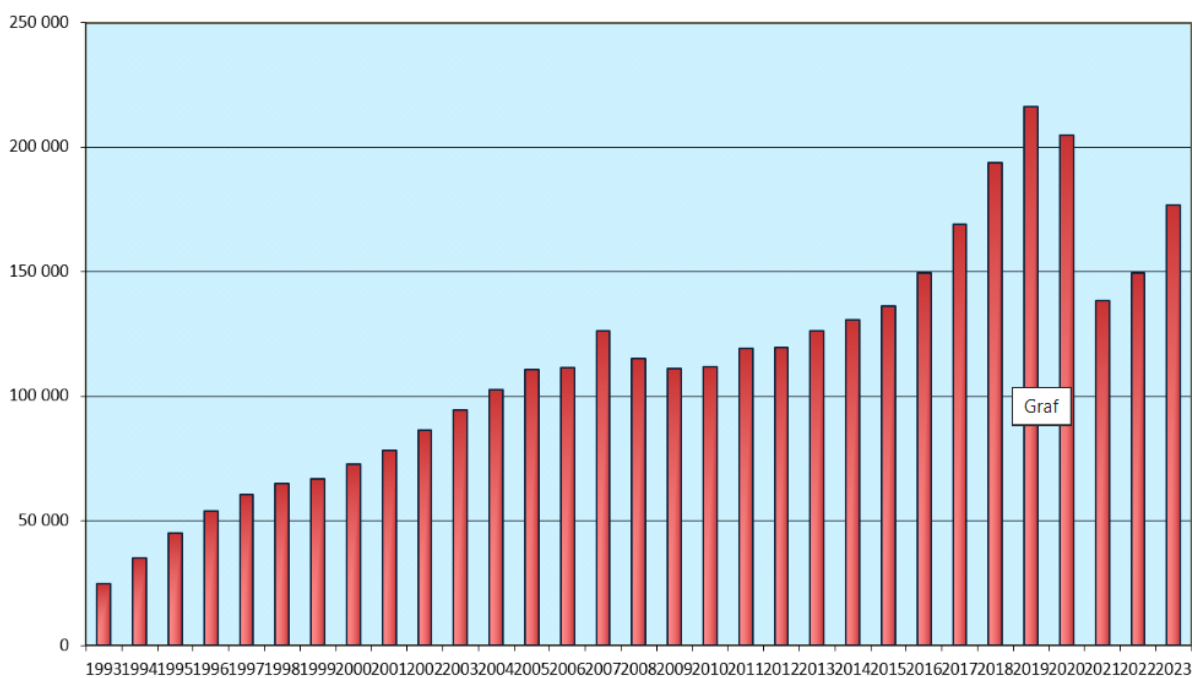
V roce 2021 byl zaznamenán pokles inkasa daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, který byl způsoben zrušením superhrubé mzdy a současně zvýšením slevy na poplatníka z částky 24 840 Kč na částku 27 840 Kč. Inkaso bylo také negativně ovlivněno nepříznivou epidemiologickou situací a s ní související výplatou kompenzačních bonusů (Ministerstvo financí České republiky, 2022). Od 1.1.2021 také došlo ke zvýšení daňového zvýhodnění na druhé dítě o 2 916 Kč ročně a na třetí a další dítě o 3 636 Kč ročně.

V roce 2022 a 2023 nastává růst inkasa daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, ale jeho hodnota nepřesahuje hodnoty z roku 2020. Pokles oproti roku 2020 je i nadále způsobován zrušením superhrubé mzdy platné od roku 2021. Dopad na inkaso má taktéž zvýšením slevy na poplatníka od roku 2022 z částky 27 840 Kč na částku 30 840 Kč. Negativní vliv na inkaso má také například zvýšení slevy za umístění dítěte do předškolního zařízení, která je přímo vázaná na růst minimální mzdy. Naopak nárůst inkasa byl zapříčiněn

zvýšením minimální mzdy a růstem mezd a platů (Ministerstvo financí České republiky, 2023).

V roce 2024 můžeme očekávat zvýšení inkasa daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Pozitivně se do inkasa promítne snížení limitu pro zdanění vyšší sazbou daně z příjmu fyzických osob, zrušení slevy na studenta a slevy na umístění dítěte do předškolního zařízení, změna podmínek pro uplatnění slevy na manželku, zrušení odpočtu od základu daně za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání a za zaplacené odborové příspěvky. Pozitivní dopad na inkaso můžeme očekávat také od omezení osvobození nepeněžních benefitů zaměstnanců. V neposlední řadě bude nárůst inkasa způsoben také nárůstem minimální mzdy, která byla k 1.1.2024 zvýšena o 1 600 Kč na částku 18 900 Kč.

**Vývoj inkasa daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v letech 1993 - 2023
(v mil. Kč)**

Obrázek 2 Vývoj inkasa daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v letech 1993-2023 (Finanční správa, 2024)

2 POJISTNÉ

Ze mzdy je také odváděno veřejné zdravotní pojištění, pojistné na sociální zabezpečení a důchodové pojištění. „*Pojistné se považuje za daň v ekonomickém slova smyslu, plyne-li do veřejného rozpočtu.*“ (Vančurová, 2021). Pojistné jsou povinni platit zaměstnavatelé i zaměstnanci. „*Zaměstnanec, jako poplatník pojistného, nemá ve vztahu k placení pojistného žádné povinnosti, tyto povinnosti za něho plní zaměstnavatel – srazí mu ze mzdy (odměny) pojistné, které odvede.*“ (Sociální pojištění v roce 2024, 2024).

2.1 Pojistné na sociální zabezpečení

Pojistné na sociální zabezpečení upravuje zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Dle § 4 zákona č. 589/1992 Sb. se výše pojistného stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu zjištěného za rozhodné období. Rozhodným obdobím je kalendářní měsíc, za který se pojistné platí. Vyměřovací základ je definován § 5 zákona č. 589/1992 Sb. jako úhrn příjmů zaměstnance zaúčtovaných zaměstnavatelem v souvislosti s výkonem zaměstnání, které zakládá účast na nemocenské pojištění. Do vyměřovacího základu se nezahrnuje náhrada škody, odstupné, věrnostní přídavek horníků, plnění poskytnuto poživateli starobního nebo invalidního důchodu po uplynutí jednoho roku ode dne skončení zaměstnání, jednorázová sociální výpomoc poskytnutá zaměstnanci např. při živelní pohromě (Česko, 1992b, § 4-5).

Sazbu pojistného stanovuje § 7 zákona ř. 589/1992 Sb. následovně (Česko, 1992b, § 7):

- Pro zaměstnavatele 24,8 % z vyměřovacího základu, z toho 2,1 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti,
- Pro zaměstnance 7,1 % z vyměřovacího základu, z toho 0,6 % na nemocenské pojištění a 6,5 % na důchodové pojištění

Minimální vyměřovací základ není stanoven. Maximální vyměřovací základ je stanoven jako 48násobek průměrné mzdy (Česko, 1992b, § 15a).

2.2 Veřejné zdravotní pojištění

Výši pojistného na veřejné zdravotní pojištění upravuje Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

§ 2 zákona č. 592/1992 Sb. stanovuje výši pojistného procentuální sazbou 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období, z toho 1/3, tedy 4,5 % si hradí zaměstnanci a 2/3, tedy 9 %, zaměstnavatelé. Zaměstnavatel odvádí nejen část pojistného, který je povinen hradit za své zaměstnance, ale také tu část, kterou je povinen hradit zaměstnanec. Zaměstnavatel tuto část pojistného srazí zaměstnanci srážkou z jeho mzdy. Rozhodným obdobím u zaměstnanců je kalendářní měsíc, za který se pojistné platí. Vypočtené pojistné se zaokrouhuje na celé koruny směrem nahoru (Česko, 1992c, § 2).

§ 3 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění definuje vyměřovací základ zaměstnance jako úhrn příjmů ze závislé činnosti, které mu zaměstnavatel zaúčtoval, s výjimkou příjmů osvobozených od daně z příjmů fyzických osob. Minimální vyměřovací základ je dle zákonem č. 592/1992 Sb. minimální mzda. Naopak maximální vyměřovací základ není stanoven. Do vyměřovacího základu zaměstnance se nezapočítává náhrada škody, odstupné, věrnostní přídavek horníka, plnění, které bylo poskytnuto poživateli starobního nebo invalidního důchodu po uplynutí jednoho roku ode dne skončení zaměstnání a jednorázová sociální výpomoc poskytnutou zaměstnanci např. při živelní pohromě. V případě, že vyměřovací základ zaměstnance nedosahuje minimální mzdy, je zaměstnanec povinen doplatit zdravotní pojišťovně prostřednictvím svého zaměstnavatele pojistné ve výši 13,5 % z rozdílu těchto základů (Česko, 1992c, § 3).

§ 3 odst. 8 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění vymezuje osoby, pro které neplatí minimální vyměřovací základ. Jedná se o osoby (Česko, 1992c, § 3):

- S těžkým tělesným, smyslovým nebo mentálním postižením, které jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P
- Které dosáhly věku pro potřebného pro nárok na starobní důchod
- Které celodenně osobně a řádně pečují alespoň o jedno dítě do sedmi let věku nebo nejméně o dvě děti do patnácti let věku
- Které současně s výdělečnou činností vykonávají také samostatnou výdělečnou činnost a odvádí zálohy na pojistné vypočtené alespoň z minimálního vyměřovacího základu
- Za které je plátcem pojištění stát
- Které jsou pouze příjemcem odměny pěstouna

Stát je dle § 7 zákona č.48/1997 Sb. o veřejném pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů plátcem za tyto osoby (Česko, 1997, §7):

- Nezaopatřené děti
- Poživatele důchodů z důchodového pojištění
- Příjemce rodičovského příspěvku
- Ženy na mateřské a osoby na rodičovské dovolené a osoby pobírající peněžitou pomoc v mateřství
- Uchazeče o zaměstnání
- Osoby pobírající dávku pomoci v hmotné nouzi a osoby společně s nimi posuzované
- Osoby, které jsou závislé na péči jiné osoby ve stupni II nebo stupni III
- Osoby ve výkonu zabezpečovací detence nebo vazby nebo osoby ve výkonu trestu odnětí svobody
- Osoby, které jsou invalidní ve třetím stupni nebo které dosáhly věku potřebného pro nárok na starobní důchod
- Osoby celodenně osobně a řádně pečující alespoň o jedno dítě do sedmi let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku
- Mladistvé umístěné ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy

3 MINIMÁLNÍ A PRŮMĚRNÁ MZDA

Vančurová (2021, s. 525) uvádí, že „průměrná mzda je odvozena od statistického údaje a minimální mzda je arbitrárním rozhodnutím.“

3.1 Minimální mzda

Minimální mzda je definována jako „nejnižší přípustná výše odměny za práci v pracovněprávním vztahu“ (Mertl, 2023, s. 534).

Výše minimální mzdy je stanovena Nařízením vlády č. 567/2006 Sb. a pro rok 2024 činí 18 900 Kč (Česko, 2006b, § 2).

Současná vláda schválila dne 20. března 2024 novelu zákoníku práce, podle které by se měla minimální mzda pravidelně valorizovat (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2024).

Od výše minimální mzdy se dle ZDP odvíjí (Česko, 1992a):

- Limit pro osvobození důchodu nebo penze od dani z příjmů fyzických osob -
- Limit pro možnost uplatnění daňového bonusu
- Výše zaručené mzdy

3.2 Průměrná mzda

Pro účely ZDP se za průměrnou mzdu „považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o 2 roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; vypočtená částka se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.“ (Česko, 1992b, § 23b).

Koeficient pro výpočet průměrné mzdy na rok 2024 je stanoven nařízením vlády č.286/2023 Sb. a nabývá hodnoty 1,0819 (Česko, 2023a, §1).

Od výše průměrné mzdy se dle ZDP odvíjí (Česko, 1992a):

- Limit pro osvobození nepeněžního plnění poskytovaného zaměstnavatelem zaměstnanci nebo jeho rodinným příslušníkům z fondu kulturních a sociálních potřeb
- Limit pro zdanění příjmů vyšší sazbou daně

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ZMĚNY VE ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI V ROCE 2024

Praktické části bakalářské práce je zaměřena na srovnání daňového zatížení zaměstnanců v letech 2023 a 2024. Dopady změn budou znázorněny na modelových příkladech poplatníků daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. U jednotlivých výpočtů bude provedena analýza a následně komparace.

Od 1. ledna 2024 začalo platit celkem 65 novel zákonů, která zavedla opatření, která by během let 2024 a 2025 měla snížit rozpočtové deficity celkem o 150 mld. Kč. Řada změn se týká také daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (Ozdravný balíček, 2023).

Následující tabulka shrnuje změny dopadající na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

Tabulka 1 Přehled změn platných od roku 2024 dopadajících na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Slevy na dani		
Opatření	Výše slevy v roce 2023	Výše slevy v roce 2024
Sleva na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení	17 300 Kč	Zrušeno
Sleva na dani na studenta	4 020 Kč	Zrušeno
Slevy na manžela	24 840 Kč	24 840 Kč – v případě, že manžel pečuje o dítě do 3 let věku
Nezdanitelné částí základu daně		
Opatření	Výše odpočtu v roce 2023	Výše odpočtu v roce 2024
Odpočet úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání	10 000 Kč za kvalifikační zkoušku, kterou si hradil sám. 13 000 Kč v případě, že je zdr. postižený, a 15 000 Kč, jestliže trpí těžkým zdr. postižením.	Zrušeno

Opatření	Výše odpočtu v roce 2023	Výše odpočtu v roce 2024
Odpočet za členské příspěvky odborům	3 000 Kč	Zrušeno
Ostatní změny dopadající daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti		
Opatření	2023	2024
Osvobození nepeněžních benefitů zaměstnancům	Bez limitu	Limit 21 215 Kč
Osvobození nadlimitních stravenek	Bez limitu	Limit 70 % horní hranice stravného
Limit pro zdanění vyšší sazbou daně	48násobku průměrné mzdy	36násobku průměrné mzdy
Sazba nemocenského pojištění pro zaměstnance	0 %	0,6 %

Zdroj: vlastní tvorba dle ZDP

4.1 Změny slev na dani

Od roku 2024 není možné uplatnění slevy na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení a slevu na studenta. Dále se změnila podmínky pro možnost uplatnění slevy na manžela.

4.1.1 Zrušení slevy na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení

Od 1. ledna 2024 byla zrušena sleva na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení, tzv. školkovné. MFČR odůvodňuje toto zrušení tvrzením, že se jednalo o benefit uplatňovaný středně a vysokopříjmovou skupinou obyvatel. Nízkopříjmové skupiny poplatníků nemohly tuto slevu uplatnit vzhledem k nízké dani. Výše slevy se rovnala aktuální výši minimální mzdy, roce 2023 se tedy jednalo o částku 17 300 Kč. Rozpočtové dopady dosahovaly v roce 2020 1 400 mil Kč (Ozdravný balíček, 2023).

4.1.1.1 Modelový příklad

Pro analýzu dopadů změn slev na dani definujeme tři poplatníky, u kterých provedeme srovnání jejich daňové povinnosti v letech 2023 a 2024. Bude se jednat o poplatníky s minimální, průměrnou a nadprůměrnou mzdou. Roční příjem poplatníků bude v obou

letech totožný, daňová povinnost tedy nebude ovlivněna změnou výše příjmů. Jednotliví poplatníci budou uplatňovat základní slevu na dani a v roce 2023 mají nárok na slevu za umístění dítěte do předškolního zařízení.

Poplatník A – poplatník mající měsíční příjmy odpovídající minimální mzdě v roce 2024, tj. částka 18.900 Kč. Roční příjem poplatníka je 226 800 Kč.

Poplatník B – poplatník mající měsíční příjmy odpovídající průměrně mzdě dle ZDP pro rok 2024, tj. částka 43 967 Kč. Roční příjem poplatníka je 527 604 Kč.

Poplatník C – poplatník mající měsíční příjmy dosahují 3násobku průměrné mzdy, tj. částka 131 901 Kč. Roční příjem poplatníka je 1 582 812 Kč.

Tabulka 2 Dopad zrušení slevy za umístění dítěte na daňovou povinnost Poplatníka A

	2023	2024
Základ daně	226 800 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	34 020 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva za umístění dítěte	17 300 Kč	0 Kč
Výsledná daň	0 Kč	3 180 Kč
Nevyužitá sleva na dani	14 120 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník A s příjmem na úrovni minimální mzdy v roce 2023 nemohl uplatnit slevu za umístění dítěte do předškolního zařízení v maximální výši. Sleva však byla poplatníkem částečně využita, proto v roce 2024, kdy byla sleva zrušena, dochází ke zvýšení daňové povinnosti na částku 3 180 Kč. Pro poplatníky s nižšími příjmy byla tato sleva tedy neefektivní, protože ji nemohl uplatnit v plné výši. Sleva za umístění dítěte je maximálně využita při základu daně 320 933 Kč, což odpovídá měsíční mzdě 26 745 Kč.

Tabulka 3 Dopad zrušení slevy za umístění dítěte na daňovou povinnost Poplatníka B

	2023	2024
Základ daně	527 604 Kč	527 604 Kč
Daňová povinnost	79 140 Kč	79 140 Kč

	2023	2024
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva za umístění dítěte	17 300 Kč	0 Kč
Výsledná daň	31 000 Kč	48 300 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník B, jehož příjmy se rovnaly průměrné mzdě, využil slevu za umístění dítěte do předškolního zařízení v maximální výši. V roce 2024, kdy byla tato sleva zrušena, došlo tedy k navýšení jeho daňové povinnosti o celou výši slevy, tedy o 17 300 Kč. Zrušení slevy za umístění dítěte do předškolního zařízení se na jeho daňové povinnosti tedy promítlo výrazněji než u Poplatníka A, který dosahuje nižších příjmů.

Tabulka 4 Dopad zrušení slevy za umístění dítěte na daňovou povinnost Poplatníka C

	2023	2024
Základ daně	1 582 824 Kč	1 582 812 Kč
Daňová povinnost	237 420 Kč	237 420 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva za umístění dítěte	17 300 Kč	0 Kč
Výsledná daň	189 280 Kč	206 580 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník C v roce 2023 taktéž využil maximální výši slevy za umístění dítěte do předškolního zařízení. Obdobně jako u Poplatníka B se daňová povinnost Poplatníka C v roce 2024 zvýší o 17 300 Kč.

Z výše uvedených výpočtů vyplývá, že sleva za umístění dítěte do předškolního zařízení nebyla efektivní pro poplatníky s nižšími příjmy, protože nemohli uplatnit její maximální výši. Oproti tomu poplatníci s průměrnými a nadprůměrnými příjmy využívali slevu efektivně, jejich daňová povinnost se snižovala o maximální částku, tedy o 17 300 Kč. Zrušení této slevy v roce 2024 zvýšilo daňovou povinnost všem poplatníkům, kteří měli v roce 2023 nárok na uplatnění této slevy. Nejvyšší zvýšení daňové povinnosti zaznamenáváme u poplatníků s nižšími příjmy, u poplatníků s průměrnými a nadprůměrnými příjmy je zvýšení daňové povinnosti totožné.

4.1.2 Zrušení slevy na dani na studenta

Další zrušenou slevou na dani je sleva na studenta, která v roce 2023 dosahovala výše 4 020 Kč ročně. I zde MFČR argumentuje tím, že se nejednalo o efektivní podporu studentů, jelikož pro většinu studentů byla dostačující základní sleva na poplatníka. Slevu na dani tedy mohli využít pouze studenti s vyššími příjmy (Ozdravný balíček, 2023).

4.1.2.1 Modelový příklad

Pro tento modelový případ využijeme poplatníky z předchozího modelového příkladu (Kap.4.1.1.1). Poplatníci budou uplatňovat základní slevu na poplatníka a v roce 2023 měli nárok na slevu na studenta.

Tabulka 5 Dopad zrušení slevy na studenta na daňovou povinnost Poplatníka A

	2023	2024
Základ daně	226 800 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	34 020 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na studenta	4 020Kč	0 Kč
Výsledná daň	0 Kč	3 180 Kč
Nevyužitá sleva na dani	840 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník A, jehož příjmy dosahují výše minimální mzdy, v roce 2023 nemohl uplatnit slevu na dani v plné výši. Tato sleva na dani tedy nebyla efektivní pro studenty s nižšími příjmy. Sleva na studenta je maximálně využita při základu daně 232 400 Kč, což odpovídá měsíční mzdě 19 367 Kč. V roce 2024, kdy byla sleva na studenta zrušena, dosahuje daňová povinnost poplatníka výše 3 180 Kč, v roce 2023 byla daňová povinnost nulová. Po zrušení této slevy tedy došlo k navýšení daňové povinnosti Poplatníka A.

Tabulka 6 Dopad zrušení slevy na studenta na daňovou povinnost Poplatníka B

	2023	2024
Základ daně	527 604 Kč	527 604 Kč
Daňová povinnost	79 140 Kč	79 140 Kč

	2023	2024
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na studenta	4 020 Kč	0 Kč
Výsledná daň	44 280 Kč	48 300 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník B s průměrným příjmem využil v roce 2023 slevu na studenta v plné výši. Po zrušení této slevy v roce 2024 se jeho daňová povinnost zvýší o 4 020 Kč. Daňová povinnost Poplatníka B tedy vzroste výrazněji než u Poplatníka A.

Tabulka 7 Dopad zrušení slevy na studenta na daňovou povinnost Poplatníka C

	2023	2024
Základ daně	1 582 824 Kč	1 582 812 Kč
Daňová povinnost	237 420 Kč	237 420 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na studenta	4 020 Kč	0 Kč
Výsledná daň	202 560 Kč	206 580 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník C s nadprůměrnými příjmy využil v roce 2023 slevu na studenta v plné výši obdobně jako Poplatník B. Také u něho došlo k navýšení daňové povinnosti v roce 2024 o částku 4 020 Kč.

Sleva na dani na studenta mohla být plně využita poplatníky, jejichž příjmy přesahují částku 232 400 Kč. Naopak poplatníci, kteří měli roční příjmy nižší než 205 600 Kč, slevu na studenta nevyužili. Z toho vyplývá, že studenti s nižšími příjmy nedosáhli na maximální výši slevy na dani. Vzhledem k tomu, že řadě studentů plynou příjmy z mimopracovních poměrů, popřípadě z pracovních poměrů s kratší pracovní dobou, nedosahuje úhrn jejich ročních příjmů průměrné mzdy. Tito studenti tedy nemohli využívat celou částku slevy na studenta, popřípadě vůbec slevu nevyužívali. Daňová povinnost všech poplatníků, kteří v roce 2023 měli nárok na slevu na studenta a jejichž příjmy přesáhli částku 205 600 Kč, se tedy zvýšila. Studentům, kteří dosahovali průměrných a nadprůměrných příjmů, se daňová povinnost zvýšila výrazněji než studentům s nižšími příjmy.

4.1.3 Změna podmínek pro uplatnění slevy na manžela

U slevy na dani na manžela nedochází k jejímu zrušení, ale pouze omezení, které bylo způsobeno změnou podmínek pro uplatnění této slevy. Sleva na dani na manžela je nyní omezena pouze na manžela pečujícího o dítě do 3 let věku. Příjem manžela i nadále nemůže přesáhnout částku 68 000 Kč za rok. MFČR jako důvod omezení slevy na manžela uvádí podporu poplatníků ke vstupu na trh práce a započetí významnější výdělečné činnosti (Ozdravný balíček, 2023).

4.1.3.1 Modelový příklad

Pro tento modelový případ využijeme předem definované poplatníky (Kap.4.1.1.1). Poplatníci budou uplatňovat základní slevu na poplatníka a v roce 2023 měli nárok na slevu na manžela. Tento nárok poplatníkům v roce 2024 zanikl pro nesplnění nových podmínek pro uplatnění slevy.

Tabulka 8 Dopad zrušení slevy na manžela na daňovou povinnost Poplatníka A

	2023	2024
Základ daně	226 800 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	34 020 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na manžela	24 840 Kč	0 Kč
Výsledná daň	0 Kč	3 180 Kč
Nevyužitá sleva na dani	21 600 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Sleva na manžela byla v roce 2023 Poplatníkem A, jehož příjem odpovídá minimální mzdě, využita pouze ve výši 3 180 Kč. Poplatník A tedy velkou část slevy, částku 21 660 Kč, nemohl využít. Sleva na manžela teda není efektivní podporou pro poplatníky s nižšími příjmy. Sleva na manžela je maximálně využita při základu daně 371 200 Kč, což odpovídá měsíční mzdě 30 934 Kč.

Tabulka 9 Dopad zrušení slevy na manžela na daňovou povinnost Poplatníka B

	2023	2024
Základ daně	527 604 Kč	527 604 Kč

	2023	2024
Daňová povinnost	79 140 Kč	79 140 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na manžela	24 840 Kč	0 Kč
Výsledná daň	23 460 Kč	48 300 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník B, jehož příjmy dosahují průměrné mzdy, v roce 2023 využil slevu na manžela v plné výši. Změna podmínek pro uplatnění slevy na manžela má pro poplatníka za následek zvýšení daňové povinnosti o 24 840 Kč. Změna podmínek pro uplatnění této daně se tedy do daňové povinnosti poplatníka B promítne výrazněji než u Poplatníka A.

Tabulka 10 Dopad zrušení slevy na manžela na daňovou povinnost Poplatníka C

	2023	2024
Základ daně	1 582 824 Kč	1 582 812 Kč
Daňová povinnost	237 420 Kč	237 420 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na manžela	24 840 Kč	0 Kč
Výsledná daň	181 740 Kč	206 580 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník C s nadprůměrnými příjmy si mohl v roce 2023 odečíst slevu na manžela v plné výši. Navýšení daňové povinnosti v roce 2024 Poplatníka C dosahuje výše 24 840 Kč a je shodné s navýšením daňové povinnosti Poplatníka B.

Sleva na manžela tedy není efektivní podporou pro poplatníky s nejnižšími příjmy. Ti mohli slevu uplatnit pouze z malé části. Oproti tomu poplatníci s průměrnými a nadprůměrnými příjmy dosahovali na slevu na manžela v plné výši. Zrušení slevy tedy zatíží spíše poplatníky s průměrnými a nadprůměrnými příjmy, jejichž daňová povinnost se zvýší o částku 24 840 Kč. Oproti tomu daňová povinnost poplatníka příjmy na úrovni minimální mzdy bude zvýšena pouze o částku 3 180 Kč. Při splnění podmínek je možné uplatnit slevu na manžela i v roce 2024. V tomto případě se daňová povinnost poplatníků oproti roku 2023 nemění.

4.1.4 Shrnutí

Tabulka 11 Přehled dopadů zrušení jednotlivých slev na dani na daňovou povinnost poplatníků s různou výší příjmů

Popis změny	Základ daně	Výsledná daň 2023	Výsledná daň 2024	Změna daň. povinnosti
Zrušení slevy za umístění dítěte	226 800 Kč	0 Kč	3 180 Kč	3 180 Kč
	527 604 Kč	31 000 Kč	48 300 Kč	17 300 Kč
	1 582 824 Kč	189 280 Kč	206 580 Kč	17 300 Kč
Zrušení sleva na studenta	226 800 Kč	0 Kč	3 180 Kč	3 180 Kč
	527 604 Kč	44 280 Kč	48 300 Kč	4 020 Kč
	1 582 824 Kč	202 560 Kč	206 580 Kč	4 020 Kč
Změna podmínek pro uplatnění slevy na manžela	226 800 Kč	0 Kč	3 180 Kč	3 180 Kč
	527 604 Kč	23 460 Kč	48 300 Kč	24 840 Kč
	1 582 824 Kč	181 740 Kč	206 580 Kč	24 840 Kč

Zdroj: vlastní tvorba dle předchozích výpočtů

V tabulce 11 nalezneme přehled dopadů zrušení, popřípadě nemožnosti uplatnění, jednotlivých slev na dani na daňovou povinnost poplatníků s příjmem na úrovni minimální, průměrné a nadprůměrné mzdy. Z tabulky můžeme vyčíst, že se daňová povinnost zvýší u všech poplatníků, kteří měli v roce 2023 na slevy nárok. Zvýšení o nejmenší částku zaznamenají poplatníci s příjmy na úrovni minimální mzdy, poplatníci s příjmy na úrovni průměrné a nadprůměrné mzdy zaznamenají zvýšení daňové povinnosti ve stejné výši. Nejvyšší dopad na daňovou povinnost poplatníků s průměrným a nadprůměrným příjmem bude mít nemožnost uplatnit si slevu na manžela pro nesplnění podmínek platných od roku 2024, protože tato sleva dosahuje nejvyšší hodnoty. Oproti tomu zrušení slevy na studenta bude mít nejmenší vliv na daňovou povinnost těchto poplatníků. Zrušení slevy za umístění dítěte do předškolního zařízení a slevy na studenta a nemožnost uplatnění slevy na manžela z důvodu změny podmínek se na daňovou povinnost poplatníků s příjmy na úrovni minimální mzdy promítne stejným navýšením.

4.2 Změny nezdanitelných částí základu daně

Od 1. ledna 2024 byla také zrušena možnost odečíst si některé nezdanitelné části daně od základu daně. Jedná se odpočet za členské příspěvky zaplacené odborové organizaci a odpočet úhrad za zkoušku ověřující výsledky dalšího vzdělávání.

4.2.1 Zrušení odpočtu za členské příspěvky odborům

MFČR uvádí, že odpočet členských příspěvků zaplacené odborovým organizacím byly zrušeny z toho důvodu, že se jednalo o selektivní výjimku. Poplatníci, kteří jsou členy jiných neziskových organizací, si odpočet za zaplacené členské příspěvky nemohli odečíst od základu daně (Ozdravný balíček, 2023).

4.2.1.1 Modelový příklad

Pro tento modelový případ využijeme předem definované poplatníky (Kap.4.1.1.1). V roce 2023 budou mít poplatníci nárok na odpočet nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům v maximální výši, tedy 3 000 Kč. Poplatníci uplatňují pouze základní slevu na poplatníka. Příjmy v roce 2023 jsou u jednotlivých poplatníků totožné s příjmy v roce 2024. Změna daňové povinnosti tedy není zapříčiněna změnou příjmů.

Tabulka 12 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům na daňovou povinnost Poplatníka A

	2023	2024
Základ daně	226 800 Kč	226 800 Kč
Odpočet za čl, příspěvky	3000 Kč	0 Kč
Daňová povinnost	33 570 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	2 730 Kč	3 180 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Po odečtení nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům se sníží daňová povinnost Poplatníka A o 450 Kč na částku 2 730 Kč. I poplatníkovi s nižšími příjmy sníží tento odpočet daňovou povinnost v maximální možné míře. Zrušení tohoto odpočtu tedy povede k navýšení daňové povinnosti.

Tabulka 13 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům na daňovou povinnost Poplatníka B

	2023	2024
Základ daně	527 604 Kč	527 604 Kč
Odpočet za čl, příspěvky	3000 Kč	0 Kč
Daňová povinnost	78 690 Kč	79 140 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	47 850 Kč	48 300 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Odečtení nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům zapříčiní snížení daňové povinnosti také u Poplatníka B a to ve výši 450 Kč. Zaznamenáme tedy stejné snížení jako u Poplatníka A. Taktéž pro poplatníka B znamená zrušení odpočtu zvýšení daňové povinnosti v roce 2024 o částku 450 Kč.

Tabulka 14 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům na daňovou povinnost Poplatníka C

	2023	2024
Základ daně	1 582 824 Kč	1 582 812 Kč
Odpočet za čl, příspěvky	3000 Kč	0 Kč
Daňová povinnost	236 970 Kč	237 420 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	206 130 Kč	206 580 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Obdobná situace jako u Poplatníka A a Poplatníka B nastane také u Poplatníka C. Poplatník C v roce 2023 využije odpočet nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům v maximální výši, což zapříčiní snížení daňové povinnosti o částku 450 Kč. Vzhledem ke zrušení tohoto odpočtu tedy dojde ke zvýšení daňové povinnosti v roce 2024.

Odpočet nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům v roce 2023 zapříčinil snížení celkové daně ve výši 450 Kč pro poplatníky s nižšími, průměrnými i

nadprůměrnými platy. Jedná se tedy o odpočet, které dopadá spravedlivě na všechny tři definované skupiny poplatníků. Odpočet neuplatní pouze poplatníci, jejichž roční příjmy nepřesáhnou částku 208 600 Kč, tedy částku nižší než 12násobek minimální měsíční mzdy. Zrušení odpočtu v roce 2024 bude mít stejné dopady na všechny tři skupiny poplatníků, tedy zvýšení daňové povinnosti v roce 2024 o 450 Kč.

4.2.2 Zrušení odpočtu úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

Od 1. ledna 2024 není možné od základu daně odečíst také odpočet úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání (Ozdravný balíček, 2023).

4.2.2.1 Modelový příklad

Pro tento modelový případ využijeme předem definované poplatníky (Kap.4.1.1.1). Poplatníci v roce 2023 uplatňují odpočet nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání ve výši 10 000 Kč. Kromě toho budou poplatníci letech 2023 i 2024 uplatňovat pouze základní slevu na poplatníka.

Tabulka 15 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání na daňovou povinnost Poplatníka A

	2023	2024
Základ daně	226 800 Kč	226 800 Kč
Odpočet za čl, příspěvky	10 000 Kč	0 Kč
Daňová povinnost	32 520 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	1 680 Kč	3 180 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Pro Poplatníka A znamená uplatnění odpočtu úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání ve výši 10 000 Kč snížení daňové povinnosti o 1 500 Kč, tedy o 15 % z částky 10 000 Kč. Odpočet nezdanitelné části daně se tedy u poplatníka s příjmy ve výši minimální mzdy projeví maximálně možným snížením daňové povinnosti. V tomto případě bude daňová povinnost snížena o částku menší než 1 500 Kč pouze u poplatníků, kteří mají nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušek ověřující výsledky dalšího vzdělávání, ale jejichž příjmy nedosahují částky 215 600 Kč.

Tabulka 16 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání na daňovou povinnost Poplatníka B

	2023	2024
Základ daně	527 604 Kč	527 604 Kč
Odpočet za čl, příspěvky	10 000 Kč	0 Kč
Daňová povinnost	77 640 Kč	79 140 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	46 800 Kč	48 300 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Odpočet nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušek ověřující výsledky dalšího vzdělávání se u Poplatníka B promítne snížením daňové povinnosti o 1 500 Kč. V roce 2024 nebude toto snížení možné, proto daňová povinnost Poplatníka B vzroste.

Tabulka 17 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání na daňovou povinnost Poplatníka C

	2023	2024
Základ daně	1 582 824 Kč	1 582 812 Kč
Odpočet za čl, příspěvky	10 000 Kč	0 Kč
Daňová povinnost	235 920 Kč	237 420 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	205 080 Kč	206 580 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

U poplatníka C zapříčiní nemožnost odpočtu nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušek ověřujících výsledky dalšího vzdělávání zvýšení daňové povinnosti v roce 2024 oproti roku 2023 o 1 500 Kč. Výsledná daň poplatníka mající příjmy v hodnotě 36násobku průměrné mzdy dosahuje částky 206 580 Kč.

Zrušení odpočtu nezdanitelné části daně za úhradu zkoušek ověřující výsledky dalšího vzdělávání se projeví shodně u poplatníků s příjmy v hodnotě minimální mzdy, průměrné mzdy i 36násobku průměrné mzdy. Zrušení tohoto odpočtu zapříčiní zvýšení daňové povinnosti. V případě že poplatník splňuje podmínky pro uplatnění maximální částky pro poplatníky

bez zdravotního postižení, tedy částky 10 000 Kč, se daňová povinnost poplatníků zvýší o 1500 Kč. Daňová povinnost se zvýší o méně než 1 500 Kč pouze u poplatníků, kteří měli nárok na uplatnění slevy v maximální výši a jejichž roční příjmy jsou nižší než 215 600 Kč.

4.2.3 Shrnutí

Tabulka 18 Přehled dopadů zrušení jednotlivých nezdanitelných částí základu daně na daňovou povinnost poplatníků s různou výší příjmů

Popis změny	Základ daně	Výsledná daň 2023	Výsledná daň 2024	Změna daňové povinnosti
Zrušení odpočtu za čl. příspěvky	226 800 Kč	2 730 Kč	3 180 Kč	450 Kč
	527 604 Kč	47 850 Kč	48 300 Kč	450 Kč
	1 582 824 Kč	206 130 Kč	206 580 Kč	450 Kč
Zrušení odpočtu za zkoušky	226 800 Kč	1 680 Kč	3 180 Kč	1 500 Kč
	527 604 Kč	46 800 Kč	48 300 Kč	1 500 Kč
	1 582 824 Kč	205 080 Kč	206 580 Kč	1 500 Kč

Zdroj: vlastní tvorba dle předchozích výpočtů

Zrušení odpočtu nezdanitelné části základu daně za členské příspěvky odborům a za úhradu zkoušek ověřující výsledky dalšího vzdělávání se do daňové povinnosti poplatníka promítnou stejně bez ohledu na to, jaké výše příjmu dosahuje.

4.3 Ostatní změny dopadající na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Konsolidační balíček přinesl i řadu dalších změn. Některé z nich taktéž dopadají na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. V dalších kapitolách bude analyzován dopad těchto změn na poplatníky s různou výší příjmů.

4.3.1 Zvýšení sazby nemocenského pojištění

Od 1. ledna 2024 bylo znovuzavedeno nemocenské pojištění zaměstnanců ve výši 0,6 %. MFČR od zavedení opatření očekává vyrovnaní účtu nemocenského pojištění, který doposud vykazoval záporné saldo. MFČR také uvádí modelový případ výše nemocenského pojištění zaplacené zaměstnancem. „Průměrná hrubá mzda za rok 2022 dle ČSÚ činí 40 353

Kč měsíčně, dopady na čistý příjem takového zaměstnance jsou 242 Kč měsíčně (0,6 %).“ (Ozdravný balíček, 2023).

V následující tabulce (Obr. 3) je uveden vývoj sazby nemocenského pojištění placeného zaměstnavatelem a zaměstnancem.

Sazby nemocenského pojištění (v %)	do 2008	2009 - 30. 6. 2019	od 1. 7. 2019	od 2024
Zaměstnavatel	3,3	2,3	2,1	2,1
Zaměstnanec	1,1	0	0	0,6

Obrázek 3 Vývoj sazby nemocenského pojištění (v %) v letech 2008–2024 (Ozdravný balíček, 2023)

4.3.1.1 Modelový příklad

Ke srovnání dopadů znovuzavedení nemocenského pojištění použijeme modelové poplatníky z Kap.4.1.1.1. Poplatníci budou uplatňovat pouze základní slevu na dani. Výše příjmů v letech 2023 a 2024 bude u jednotlivých poplatníků neměnná.

Tabulka 19 Dopad znovuzavedení odvodu nemocenského pojištění na daňovou povinnost Poplatníka A

	2023	2024
Hrubá mzda	18 900 Kč	18 900 Kč
Soc. pojištění zaměstnanec	1 229 Kč	1 342 Kč
Zdrav. poj. Zaměstnanec	851 Kč	851 Kč
Zálohová daň před odečtením slev	2 835 Kč	2 835 Kč
Zálohová daň	265 Kč	265 Kč
Čistý měsíční příjem	16 555 Kč	16 442 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

U poplatníka A došlo v roce 2024 k navýšení odvodu pojistného na sociální zabezpečení. Odvod byl zvýšen o částku 113 Kč. Čistý měsíční příjem tak byl o tuto částku nižší, snížil se z částky 16 555 Kč na částku 16 442 Kč. Snížení tedy procentuálně odpovídá zavedení odvodu na nemocenské pojištění ve výši 0,6 % hrubé mzdy.

Tabulka 20 Dopad znovuzavedení odvodu nemocenského pojištění na daňovou povinnost Poplatníka B

	2023	2024
Hrubá mzda	43 967 Kč	43 967 Kč
Soc. pojištění zaměstnanec	2 858 Kč	3 122 Kč
Zdrav. poj. Zaměstnanec	1 979 Kč	1 979 Kč
Zálohová daň před odečtením slev	6 600 Kč	6 600 Kč
Zálohová daň	4 030 Kč	4 030 Kč
Čistý měsíční příjem	35 100 Kč	34 836 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník B zaznamenal zvýšení odvodu pojistného na sociální zabezpečení. Odvod byl v roce 2024 zvýšen o částku 264 Kč. Čistý měsíční příjem Poplatníka B byl tedy o tuto částku snížen, v roce 2023 dosahoval částky 35 100 Kč, zatímco v roce 2024 dosahoval částky 34 836 Kč. Toto snížení odpovídá znovuzavedení odvodu na nemocenské pojištění ve výši 0,6 % hrubé mzdy.

Tabulka 21 Dopad znovuzavedení odvodu nemocenského pojištění na daňovou povinnost Poplatníka C

	2023	2024
Hrubá mzda	131 901 Kč	131 901 Kč
Soc. pojištění zaměstnanec	8 574 Kč	9 365 Kč
Zdrav. poj. Zaměstnanec	5 936 Kč	5 936 Kč
Zálohová daň před odečtením slev	19 800 Kč	19 800 Kč
Zálohová daň	17 230 Kč	17 230 Kč
Čistý měsíční příjem	100 161 Kč	99 370 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Čistý měsíční příjem Poplatníka C s příjmem dosahujícím 3násobku průměrné mzdy se v roce 2024 snížil o částku 791 Kč oproti roku 2023. V roce 2023 dosahoval čistý příjem

tohoto poplatníka hodnoty 100 161 Kč, zatímco v roce 2024 hodnoty 99 370 Kč. Snížení bylo zapříčiněno znovuzavedením nemocenského pojištění, částka 791 Kč tedy odpovídá 0,6 % hrubé mzdy.

Znovuzavedení nemocenského pojištění hrazeného zaměstnancem zapříčinilo snížení čistého měsíčního příjmu u všech poplatníků. Zatímco hodnota odvodu se zvyšuje s růstem vyměřovacího základu, tedy s růstem hrubé mzdy zaměstnance, procentuální sazba zůstává stejná. Poplatníkovi, jehož příjmy odpovídají minimální mzdě, se sníží čistý měsíční příjem o 113 Kč. U poplatníka, jehož příjmy odpovídají průměrné mzdě, bude čistý příjem v roce 2024 nižší o 264 Kč oproti roku 2023. Poplatník mající příjmy odpovídající 3násobku průměrné mzdy zaznamená v roce 2024 snížení čistého měsíčního příjmu o 791 Kč oproti roku 2023. Procentuální sazba u všech poplatníků dosahuje hodnoty 0,6 %.

4.3.2 Změna limitu pro zdanění vyšší sazbou daně

Od 1. ledna 2024 platí vyšší sazba daně 23 % pro část základu daně přesahující 36násobek průměrné mzdy. Doposud byl v platnosti limit 48násobku průměrné mzdy, limit byl tedy snížen. MFČR tedy rozšířilo okruh osob, jejichž příjmy budou zdaňovány vyšší sazbou daně. Dle MFČR *„jde o solidární krok, aby se i vysokopříjmoví poplatníci více podíleli na konsolidaci veřejných financí.“* (PŘEHLEDNĚ: Které změny přinese rok 2024 nejen pro občany, 2023).

4.3.2.1 Modelový příklad

Srovnání dopadu změny limitu pro zdanění vyšší sazbou daně proběhne u třech definovaných poplatníků. Poplatníci budou uplatňovat pouze základní slevu na poplatníka. Příjmy poplatníků v roce 2023 budou totožné s příjmy v roce 2024, změna daňové povinnosti tedy nebude ovlivněna změnou výše příjmů.

Poplatník D – poplatník mající měsíční příjmy odpovídající minimální mzdě v roce 2024, tj. částka 18.900 Kč. Roční příjem poplatníka je 226 800 Kč.

Poplatník E – poplatník mající měsíční příjmy dosahují 3násobku průměrné mzdy v roce 2024, tj. částka 131 901 Kč. Roční příjem poplatníka je 1 582 812 Kč.

Poplatník F – poplatník mající měsíční příjmy dosahují 4násobku průměrné mzdy v roce 2023, tj. částka 161 296 Kč. Roční příjem poplatníka je 1 935 552 Kč.

Tabulka 22 Dopad snížení limitu pro zdanění vyšší sazbou daně na daňovou povinnost Poplatníka D

	2023	2024
Základ daně	226 800 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	34 020 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	3 180 Kč	3 180 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

U Poplatník D, který má příjmy dosahující částky ve výši minimální mzdy, nedojde ke změně daňové povinnosti, protože v roce 2023 ani v roce 2024 nedosáhly jeho příjmy limitu pro zdanění vyšší sazbou daně z příjmů fyzických osob.

Tabulka 23 Dopad snížení limitu pro zdanění vyšší sazbou daně na daňovou povinnost Poplatníka E

	2023	2024
Základ daně	1 582 812 Kč	1 582 812 Kč
Daňová povinnost	237 420 Kč	237 420 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	206 850 Kč	206 850 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník D mající roční příjmy ve výši 36násobku průměrné měsíční mzdy má v roce 2023 totožnou daňovou povinnost jako v roce 2024. V obou letech Poplatník D nepřesáhl limit pro zdanění vyšší sazbou daně z příjmů fyzických osob, v roce 2024 se ale jeho příjmy rovnaly hodnotě této hranice. Každý další příjem v roce 2024 by tedy byl daněn vyšší sazbou daně z příjmů fyzických osob. Limit pro rok 2023 dosahoval výše 1 935 552 Kč, v roce 2024 byl tento limit snížen na částku 1 582 812 Kč.

Tabulka 24 Dopad snížení limitu pro zdanění vyšší sazbou daně na daňovou povinnost Poplatníka F

	2023	2024
Základ daně	1 935 552 Kč	1 935 552 Kč

	2023	2024
Daňová povinnost	290 325 Kč	290 325 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	259 485 Kč	259 485 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Příjmy Poplatníka F v roce 2023 dosahují hodnoty limitu pro zdanění vyšší sazbou daně. V tomto roce tedy příjmy poplatníka nebudou zdaňovány vyšší sazbou daně. Vzhledem ke snížení limitu pro rok 2024 příjmy poplatníka v tomto roce překročily limit pro zdanění vyšší sazbou daně, příjmy přesahující částku 1 582 812 Kč budou v roce 2024 zdaněny vyšší sazbou daně, která činí 23 %.

Změna limitu pro zdanění vyšší sazbou daně z příjmů fyzických osob se nepromítne do daňové povinnosti poplatníků s minimální ani průměrnou mzdou. Ke zvýšení daňové povinnosti dojde pouze u poplatníků, jejichž příjmy dosahují rozmezí 1 582 812 Kč až 1 935 552 Kč. Výše příjmů v tomto rozmezí byla v roce 2023 zdaňována nižší sazbou daně, ale v roce 2024 bude zdaňována vyšší sazbou daně. U poplatníků, jejichž příjmy přesahují částku 1 935 552 Kč, byla vyšší sazba ve výši 23 % použita již v roce 2023, jejich daňová povinnost tedy zůstane nezměněna.

4.3.3 Omezení osvobození nepeněžních benefitů zaměstnancům

V platnosti zůstává osvobození všech doposud platných osvobozených nepeněžních benefitů, které byly poskytnuty zaměstnanci zaměstnavatelem. Od 1. ledna 2024 je ale zavedena maximální částka pro jejich osvobození. Nepeněžní benefity budou na straně zaměstnance za období osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob pouze do výše poloviny průměrné mzdy, v roce 2024 tedy do částku 21 215 Kč (Ozdravný balíček, 2023).

4.3.3.1 Modelový příklad

Pro analýzu dopadů omezení osvobození nepeněžních benefitů na straně zaměstnance bude proveden výpočet daňové povinnosti u poplatníka, který má příjmy dosahující hodnoty minimální mzdy pro rok 2024, tedy ročních příjmů ve výši 226 800 Kč a zároveň mu zaměstnavatel poskytl nepeněžní benefity v dané hodnotě.

Poplatníkovi G byly poskytnuty nepeněžní benefity v hodnotě 20 000 Kč za rok, Poplatníkovi H byly poskytnuty nepeněžní benefity v hodnotě 50 000 Kč za rok.

Tabulka 25 Dopad zavedení limitu pro osvobození nepeněžních benefitů zaměstnance na daňovou povinnost Poplatníka G

	2023	2024
Základ daně	226 800 Kč	226 800 Kč
Hodnota poskytnutých nepeněžních benefitů	20 000 Kč	20 000 Kč
Základ daně po přičtení neosvobozených benefitů	226 800 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	34 020 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	3 180 Kč	3 180 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

V případě že poplatníkovi byly zaměstnavatelem poskytnuty nepeněžní benefity v hodnotě 20 000 Kč se daňová povinnost poplatníka v roce 2024 nezmění, protože tato hodnota nepřekračuje hodnotu maximální výše nepeněžních benefitů, která může být na straně zaměstnance osvobozena od daně z příjmů fyzických osob.

Tabulka 26 Dopad zavedení limitu pro osvobození nepeněžních benefitů zaměstnance na daňovou povinnost Poplatníka H

	2023	2024
Základ daně	226 800 Kč	226 800 Kč
Hodnota poskytnutých nepeněžních benefitů	50 000	50 000 Kč
Základ daně po přičtení neosvobozených benefitů	226 800 Kč	255 585 Kč
Daňová povinnost	34 020 Kč	38 325 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Výsledná daň	3 180 Kč	7 485 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

V případě že byly zaměstnanci poskytnuty nepeněžitě benefity ve výši 50 000 Kč, zvýší se jeho daňová povinnost v roce 2024 o částku 4 305 Kč oproti roku 2023. Toto zvýšení odpovídá 15 % z rozdílu mezi poskytnutou hodnotou a maximální hodnotou nepeněžitých benefitů, která je na straně zaměstnance osvobozena od daně z příjmů fyzických osob.

Nastavení limitu pro osvobození nepeněžitých benefitů poskytnutých zaměstnavatelem zaměstnanci se projeví zvýšením daňové povinnosti pro všechny daňové poplatníky, kteří využívají základní slevu na poplatníka v plné výši a kterým byly poskytnuty nepeněžitě benefity ve výši přesahující částku 21 215 Kč. Za těchto podmínek bude daňová povinnost zvýšena o 15 % z rozdílu mezi hodnotou poskytnutých nepeněžitých benefitů a částkou 21 215 Kč. Zdanění nepeněžitých benefitů zaměstnancem tedy není závislé na výši jeho příjmů, ale na výši nepeněžitých benefitů poskytnutých zaměstnavatelem.

4.3.4 Zrušení osvobození nadlimitních stravenek

Cílem konsolidačního balíčku bylo sjednotit podmínky pro osvobození příspěvku na stravování zaměstnance bez ohledu na jeho formu. Stravování na pracovišti je na straně zaměstnance osvobozeno pouze do výše 70 % horní hranice stravného. Stejný limit byl zaveden také u poskytnutých stravenek. Stravenkový paušál byl upraven tak, aby jeho výše byla adekvátní i pro osoby, které pracují delší směny. Zaměstnanci, který vykonal práci alespoň 11 hodin, je tedy možné poskytnout i druhý stravenkový paušál (49. díl: Zaměstnanecké benefity: daňové změny a novinky pro rok 2024, 2024).

4.3.4.1 Modelový příklad

Zavedení limitu pro osvobození stravenek bude analyzováno na výpočtu daňové povinnosti třech poplatníků, který jsou poskytnuty stravenky v odlišné výši. Příjmy poplatníků jsou u všech poplatníků totožné a v roce 2024 se oproti roku 2023 nezměnily. Výše příjmů tedy neovlivní výslednou daň. Poplatníci uplatňují pouze základní slevu na poplatníka. Poplatníkům byly poskytnuty stravenky za 20 odpracovaných směn.

Poplatník I – poplatník mající příjmy dosahující výše minimální mzdy pro rok 2024, tedy částky 18 900 Kč, za každou odpracovanou směnu má nárok na stravenku v hodnotě 100 Kč, měsíční hodnota stravenek tedy dosáhne výše 2 000 Kč.

Poplatník J – poplatník mající příjmy dosahující výše minimální mzdy pro rok 2024, tedy částky 18 900 Kč, za každou odpracovanou směnu má nárok na stravenku v hodnotě 150 Kč, měsíční hodnota stravenek tedy dosáhne výše 3 000 Kč.

Poplatník K – poplatník mající příjmy dosahující výše minimální mzdy pro rok 2024, tedy částky 18 900 Kč, za každou odpracovanou směnu má nárok na stravenku v hodnotě 500 Kč, měsíční hodnota stravenek tedy dosáhne výše 10 000 Kč.

Hodnota stravenek je osvobozena do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnou zaměstnanci za pracovní cestu trvající 5-12 hodin. V roce 2024 je hodnota stravného, které lze poskytnou zaměstnanci za pracovní cestu trvající 5-12 hodin stanovena na částku 166 Kč, 70 % z této částky je tedy 116,20 Kč. Při 20 pracovních směnách za měsíc jsou osvobozeny stravenky v hodnotě 2 324 Kč.

Tabulka 27 Dopad zavedení limitu pro osvobození stravenek na daňovou povinnost Poplatníka I

	2023	2024
Hrubá mzda	18 900 Kč	18 900 Kč
Hodnota přijatých stravenek	2 000 Kč	2 000 Kč
Hodnota stravenek nad limit osvobození	0 Kč	0 Kč
Zálohová daň před odečtením slev	2 835 Kč	2 835 Kč
Sleva na poplatníka	2 570 Kč	2 570 Kč
Zálohová daň	265 Kč	265 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník s příjmem v hodnotě minimální mzdy, kterému jsou poskytovány stravenky v hodnotě 100 Kč za každou odpracovanou směnu, nezaznamená zvýšení daňové povinnosti, protože hodnota stravenky nedosáhla limitu 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnou zaměstnanci za pracovní cestu trvající 5-12 hodin, tedy hodnoty 116,20 Kč. Daňová povinnost v obou letech dosáhne hodnoty 265 Kč.

Tabulka 28 Dopad zavedení limitu pro osvobození stravenek na daňovou povinnost Poplatníka J

	2023	2024
Hrubá mzda	18 900 Kč	18 900 Kč

	2023	2024
Hodnota přijatých stravenek	3 000 Kč	3 000 Kč
Hodnota stravenek nad limit osvobození	0 Kč	676 Kč
Zálohová daň před odečtením slev	2 835 Kč	2 940 Kč
Sleva na poplatníka	2 570 Kč	2 570 Kč
Zálohová daň	265 Kč	370 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník s příjmem v hodnotě minimální mzdy, kterému jsou poskytovány stravenky v hodnotě 150 Kč za každou odpracovanou směnu, zaznamená zvýšení daňové povinnosti, protože hodnota stravenky přesáhla limit 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnou zaměstnanci za pracovní cestu trvající 5-12 hodin, tedy hodnoty 116,20 Kč. Daňová povinnost poplatníka v roce 2024 dosáhne hodnoty 370 Kč, zatímco v roce 2023 dosahovala hodnoty 265 Kč. Daňová povinnost se tedy navýšila o 105 Kč.

Tabulka 29 Dopad zavedení limitu pro osvobození stravenek na daňovou povinnost Poplatníka K

	2023	2024
Hrubá mzda	18 900 Kč	18 900 Kč
Hodnota přijatých stravenek	10 000 Kč	10 000 Kč
Hodnota stravenek nad limit osvobození	0 Kč	7 676 Kč
Zálohová daň před odečtením slev	2 835 Kč	3 990 Kč
Sleva na poplatníka	2 570 Kč	2 570 Kč
Zálohová daň	265 Kč	1 420 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník s příjmem v hodnotě minimální mzdy, kterému jsou poskytovány stravenky v hodnotě 500 Kč za každou odpracovanou směnu, tedy značně nadstandardní benefit, zaznamená zvýšení daňové povinnosti, protože hodnota stravenky přesáhla limit 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnanci za pracovní cestu trvající 5-12 hodin, tedy hodnotu 116,20 Kč. Daňová povinnost poplatníka v roce 2024 dosáhne hodnoty 1 420 Kč, zatímco v roce 2023 dosahovala hodnoty 265 Kč. Daňová povinnost Poplatníka K se tedy navýšila o 1 155 Kč.

Poplatník, kterému jsou poskytovány stravenky v maximální hodnotě 116,20 Kč, nezaznamená v roce 2024 zvýšení daňové povinnosti. Hodnota stravenek nad tímto limitem již není osvobozena od daně z příjmů fyzických osob, pokud jsou tedy poplatníkovi poskytovány stravenky v hodnotě přesahující tento limit, zvyšuje se poplatníkovi daňová povinnost. Zvýšení daňové povinnosti se projeví částkou 15 % z hodnoty přesahující limit pro osvobození stravenek.

5 DOPADY ZVÝŠENÍ MINIMÁLNÍ MZDY NA DAŇOVOU POVINNOST ZAMĚSTNANCE

Na daňovou povinnost poplatníka, jehož příjmy dosahují hodnoty minimální mzdy, má dopad také zvýšení minimální mzdy. V roce 2024 byla minimální mzda zvýšena o 1 600 Kč na částku 18 900 Kč (Česko, 2006a, § 2).

5.1 Dopad zvýšení minimální mzdy na čistý měsíční příjem poplatníka

Vzhledem ke zvýšení minimální mzdy dojde u poplatníka k navýšení zálohové daně, ale také k navýšení odvodů sociálního a zdravotního pojištění. Zvýšení minimální mzdy se taktéž promítne do zvýšení příjmů veřejných rozpočtů.

5.1.1 Modelový příklad

K analýze dopadů zvýšení minimální mzdy na čistý měsíční příjem poplatníka provedeme srovnání výše odvodů na sociální a zdravotní pojištění poplatníka a na zaplacenou zálohovou daň. Daný poplatník pobíral v letech 2023 a 2024 minimální mzdu, která v roce 2023 dosahovala částky 17 300 Kč a v roce 2024 částky 18 900 Kč.

Tabulka 30 Dopad zvýšení minimální mzdy na čistý měsíční příjem poplatníka

	2023	2024
Hrubá mzda	17 300 Kč	18 900 Kč
Soc. pojištění zaměstnance	1 125 Kč	1 342 Kč
Zdrav. poj. Zaměstnanec	779 Kč	851 Kč
Zálohová daň před odečtením slev na dani	2 595 Kč	2 835 Kč
Sleva na poplatníka	2 570 Kč	2 570 Kč
Zálohová daň	25 Kč	265 Kč
Čistý měsíční příjem	15 371 Kč	16 422 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Daňová povinnost poplatníka, jehož měsíční příjmy v roce 2023 dosahovaly výše minimální mzdy, tedy částky 17 300 Kč, dosahovala částky 25 Kč. Oproti tomu daňová povinnost

poplatníka, jehož měsíční příjmy dosahovaly výše minimální mzdy v roce 2024, se zvýšila o 240 Kč na částku 265 Kč.

Odvod sociálního pojištění se zvýšil z částky 1 125 Kč na částku 1 342 Kč. Poplatník tedy zaznamenal zvýšení o 217 Kč. Zvýšení bylo způsobeno nejen zvýšením minimální mzdy o 1 600 Kč, ale také znovuzavedením odvodu nemocenského pojištění ve výši 0,6 % vyměřovacího základu. Znovuzavedení odvodu nemocenského pojištění se na celkovém odvodu sociálního pojištění promítlo ve výši 114 Kč. Pokud by nemocenské pojištění nebylo v roce 2024 zavedeno, čistý měsíční příjem poplatníka v roce 2024 by byl o tuto částku vyšší, dosahoval by tedy výše 16 442 Kč.

Vzhledem ke zvýšení minimální mzdy v roce 2024 vzrostl také odvod na zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem. Zatímco v roce 2023 dosahoval odvod částky 779 Kč, v roce 2024 byla výše odvodu 851 Kč. Došlo tedy k navýšení odvodu o 72 Kč.

Čistý měsíční příjem poplatníka vzrostl v roce 2024 na částku 16 442 Kč, oproti roku 2023 se tedy zvýšil o 1 071 Kč.

Zvýšení minimální mzdy o 1 600 Kč se u poplatníka majícího vyšší příjmů v hodnotě minimální mzdy, který uplatňuje pouze základní slevu na poplatníka, promítne zvýšením čistého měsíčního příjmu o 1 071 Kč. Od zvýšení minimální mzdy bude odečten nárůst odvodu na sociální pojištění ve výši 217 Kč, nárůst odvodu na zdravotním pojištění o 72 Kč a nárůst zálohové mzdy po odečtení slevy ve výši 25 Kč.

5.2 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití slevy na manžela

Z předchozích výpočtů vyplývá, že poplatník mající příjmy na úrovni minimální mzdy nemůže uplatnit slevu na dani v maximální výši. Zvýšením minimální mzdy ovšem může poplatník dosáhnout na větší část této slevy.

5.2.1 Modelový příklad

Pro analýzu dopadu zvýšení minimální mzdy na možnost využití slevy na manžela je dán poplatník, jehož roční příjmy dosahují 12násobku minimální mzdy, v roce 2023 tedy částky 207 600 Kč a v roce 2024 částky 226 800 Kč. Poplatník uplatňuje základní slevu na poplatníka a zároveň s obou letech splnil podmínky pro uplatnění slevy na manžela.

Tabulka 31 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití slevy na manžela

	2023	2024
Základ daně	207 600 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	31 140 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na manžela	24 840 Kč	24 840 Kč
Výsledná daň	0 Kč	0 Kč
Nevyužitá sleva na dani	24 540 Kč	21 660 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Daňová povinnost před uplatněním slev se v roce 2024 zvýšila na částku 34 020 Kč, v roce 2023 dosahovaly výše 31 140 Kč, daňová povinnost tedy byla zvýšena o 2 880 Kč.

Daňová povinnost po uplatnění slev na poplatníka a na manžela dosahuje v obou letech nulové hodnoty. Daňový poplatník v obou letech nemohl uplatnit slevu na manžela v plné výši. Zatímco v roce 2023 poplatník nemohl uplatnit slevu ve výši 24 540 Kč, v roce 2024 se jednalo o částku nižší, tedy o částku 21 660 Kč. V obou letech se tedy jedná o neefektivní podporu poplatníků dosahujících minimálních příjmů.

5.3 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití základní slevy na invaliditu

Při nízkých příjmech nemůže poplatník plně využít základní slevu na invaliditu. Základní sleva na invaliditu může být plně uplatněna při minimálním příjmu 222 400 Kč. V konečném důsledku má zvýšení minimální mzdy dopad na daňovou povinnost poplatníků, kteří mají nárok na základní slevu na invaliditu.

5.3.1 Modelový příklad

Pro analýzu dopadu zvýšení minimální mzdy na možnost využití základní slevy na invaliditu je dán poplatník, jehož roční příjmy dosahují 12násobku minimální mzdy, v roce 2023 tedy částky 207 600 Kč a v roce 2024 částky 226 800 Kč. Poplatník uplatňuje základní slevu na poplatníka a zároveň s obou letech splnil podmínky pro uplatnění základní slevy na invaliditu.

Tabulka 32 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití základní slevy na invaliditu

	2023	2024
Základ daně	207 600 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	31 140 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Základní sleva na invaliditu	2 520 Kč	2 520 Kč
Výsledná daň	0 Kč	660 Kč
Nevyužitá sleva na dani	2 220 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Daňová povinnost poplatníka dosáhla v roce 2023 nulové hodnoty, zatímco v roce 2024 byl poplatník povinen zaplatit daň ve výši 660 Kč. Zvýšení minimální mzdy tedy vedlo k tomu, že poplatník v roce 2024 uplatnil základní slevu na invaliditu v plné výši. Z tohoto důvodu můžeme základní slevu na invaliditu v roce 2024 označit jako efektivní podporu poplatníků, jejichž příjmy dosahují hodnoty minimální mzdy. Oproti tomu v roce 2023 základní sleva na invaliditu nemohla být poplatníkem využita v plné výši. Hodnota nevyužité slevy dosahovala částky 2 220 Kč.

5.4 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití rozšířené slevy na invaliditu

Rozšířená sleva na invaliditu dosahuje výše 5 040 Kč a má být podporou pro osoby se zdravotním omezením.

5.4.1 Modelový příklad

Pro analýzu dopadu zvýšení minimální mzdy na možnost využití rozšířené slevy na invaliditu je dán poplatník, jehož roční příjmy dosahují 12násobku minimální mzdy, v roce 2023 tedy částky 207 600 Kč a v roce 2024 částky 226 800 Kč. Poplatník uplatňuje základní slevu na poplatníka a zároveň s obou letech splnil podmínky pro uplatnění rozšířené slevy na invaliditu.

Tabulka 33 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití rozšířené slevy na invaliditu

	2023	2024
Základ daně	207 600 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	31 140 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Rozšířená sleva na invaliditu	5 040 Kč	5 040 Kč
Výsledná daň	0 Kč	0 Kč
Nevyužitá sleva na dani	4 740 Kč	1 860 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Poplatník, jehož příjmy dosahují hodnoty minimální mzdy, nemohl vzhledem k jeho nízkému základu daně v letech 2023 a 2024 uplatnit plnou výši slevy na dani. Hodnota nevyužití slevy dosahovala v roce 2023 výše 4 740 Kč a v roce 2024 výše 1 860 Kč. Rozšířená sleva na invaliditu tedy nemůže být efektivně využita u poplatníků, jejichž příjmy dosahují hodnoty minimální mzdy.

5.5 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití slevy na držitele průkazu ZTP/P

V roce 2024 dochází ke změně daňového zatížení taktéž u osob, kteří mají nárok na uplatnění slevy na držitele průkazu ZTP/P.

5.5.1 Modelový příklad

Pro analýzu dopadu zvýšení minimální mzdy na možnost využití slevy na držitele průkazu ZTP/P je dán poplatník, jehož roční příjmy dosahují 12násobku minimální mzdy, v roce 2023 tedy částky 207 600 Kč a v roce 2024 částky 226 800 Kč. Poplatník uplatňuje základní slevu na poplatníka a zároveň s obou lety splnil podmínky pro uplatnění slevy na držitele průkazu ZTP/P.

Tabulka 34 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití slevy na držitele průkazu ZTP/P

	2023	2024
Základ daně	207 600 Kč	226 800 Kč
Daňová povinnost	31 140 Kč	34 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč
Rozšířená sleva na invaliditu	16 140 Kč	16 140 Kč
Výsledná daň	0 Kč	0 Kč
Nevyužitá sleva na dani	15 840 Kč	12 960 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Daňová povinnost před uplatněním slev se v roce 2024 zvýšila o 2 880 Kč. Daňová povinnost po uplatnění slev bude v obou letech nulová.

V roce 2024 došlo ke snížení nevyužité slevy na dani. Hodnota nevyužité slevy na držitele průkazu ZTP/P dosahovala v roce 2023 výše 15 840 Kč, v roce 2024 nabývala hodnota nevyužité slevy částky 12 960 Kč. Sleva tedy není efektivní podporou pro poplatníky dosahujících minimálních příjmů, kteří jsou držitelé průkazu ZTP/P.

Většina slev na dani, kterou může poplatník uplatnit v letech 2023 i 2024 nemůže být využita v plné výši poplatníky, kteří mají příjmy v hodnotě minimální mzdy. Poplatník, který má v roce 2023 základ daně v hodnotě 12násobku minimální mzdy, tedy částky 207 600 Kč, může využít základní slevu na poplatníka a dále slevu v maximální výši 300 Kč. Poplatník, který má v roce 2024 základ daně v hodnotě 12násobku minimální mzdy, tedy částky 226 800 Kč, může využít základní slevu na poplatníka a dále slevu v maximální výši 3 180 Kč. Slevy dosahující vyšších hodnot nejsou efektivní podporou pro poplatníky dosahujících minimálních příjmů.

5.6 Shrnutí

Tabulka 35 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití jednotlivých změn

	Sleva na manžela	Základní sleva na invaliditu	Rozšířená sleva na invaliditu	Sleva na držitele průkazu ZTP/P
Výsledná daň 2023	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Výsledná daň 2024	0 Kč	660 Kč	0 Kč	0 Kč
Hodnota nevyužité slevy 2023	24 540 Kč	2 220 Kč	4 740 Kč	15 840 Kč
Hodnota nevyužité slevy 2024	21 660 Kč	0 Kč	1 860 Kč	12 960 Kč
Změna hodnoty nevyužité slevy	-2 880 Kč	-2 220 Kč	-2 880 Kč	-2 880 Kč

Zdroj: vlastní tvorba dle předchozích výpočtů

Zvýšení minimální mzdy způsobilo u poplatníků s příjmy na úrovni minimální mzdy snížení hodnoty nevyužité slevy u všech slev, které může poplatník v roce 2024 uplatnit. U slevy na manžela, rozšířené slevy na invaliditu a slevy na držitele průkazu ZTP/P zaznamenáváme snížení hodnoty nevyužité slevy v roce 2024 o částku 2 880 Kč, pouze u základní slevy na invaliditu klesla hodnota nevyužité slevy v roce 2024 o částku 2 220 Kč. Tento nižší pokles je dán tím, že sleva na invaliditu dosahuje nejnižší částky z uvedených slev a v roce 2024 byla poplatníkem uplatněna v plné výši. Daňová povinnost se zvýší pouze u poplatníků, kteří mají nárok na základní slevu na invaliditu, u poplatníků, kteří mají příjmy na úrovni minimální mzdy a splňují podmínky pro uplatnění slevy na manžela, rozšířené slevy na invaliditu nebo slevy na držitele průkazu ZTP/P, se daňová povinnost nezmění.

ZÁVĚR

Z výše uvedených výpočtů vyplývá, že většina slev na dani nemohla být plně využívána poplatníky, jejichž příjmy dosahovaly výše minimální mzdy. Slevy na dani tedy nemůžeme klasifikovat jako efektivní podporu nízkopříjmových poplatníků. Zrušení slev na dani se výrazněji promítne ve změně daňovém zatížením poplatníků s vyššími příjmy, protože mohly tuto slevu uplatnit v plné výši. Nejenom díky slevám na dani bývá narušována daňová spravedlnost. Důsledkem zrušení některých slev je tedy vyšší daňová spravedlnost u poplatníků daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Daňovou spravedlnost i nadále narušuje sleva na dani na manžela, ale důsledkem úpravy podmínek této slevy je cílenější podpora rodin s dětmi do 3 let.

Oproti tomu odpočet nezdanitelné části základu daně narušuje princip daňové spravedlnosti méně, protože se projeví stejným snížením daňového zatížení jak u osob s příjmem na úrovni minimální měsíční mzdy, tak u osob s nadprůměrnými mzdami. Vliv na daňové zatížení nemůžeme zaznamenat pouze u poplatníků, kteří dosahují velmi nízkých příjmů pod úrovní minimální mzdy, které mohou být způsobeny například kratší pracovní dobou nebo prací pouze v mimopracovním poměru. Nespravedlnost tady byla vnímána velkou konkretizací skupiny poplatníků, kteří mohou uplatnit odpočet nezdanitelné části základu daně.

Znovuzavedení nemocenského pojištění se spravedlivě dotýká všech poplatníků daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti. I když hodnota odvodů je odlišná, procentuální sazba zůstává stále stejná. Dopad na zvýšení daňového zatížení poplatníků a zároveň na snížení čisté mzdy je v řádu stokorun, nejedná se tedy o opatření, které by zapříčinilo dramatické snížení příjmů poplatníků.

Jako spravedlivé můžeme vyhodnotit také zrušení osvobození nadlimitních stravenek a omezení osvobození nepeněžních benefitů zaměstnancům. Většina poplatníků nepřesahuje daný limit, nadlimitní částky tedy můžeme vnímat jako nadstandardní zaměstnanecké benefity.

Zvýšením minimální mzdy se zvětšuje okruh poplatníků, kteří mohou uplatnit některé z aktuálně platných slev na dani v plné výši. Poplatníci, kteří mohou uplatňovat tyto slevy, mají často omezení způsobující obtížnější uplatnění na trhu práce a tím pádem i nižší příjmy. Zvýšením minimální mzdy tedy může být podpořena právě tato cílová skupina. I nadále ale platí, že většinu slev nemůže plně využít poplatník, jehož příjmy dosahují hodnoty minimální mzdy.

Hlavní účelem většiny těchto změn ale nebylo narovnání daňové nespravedlnosti nebo podpora určitých skupin obyvatel. Ke změnám došlo převážně za účelem navýšení příjmů do veřejných rozpočtů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

49. díl: *Zaměstnanecké benefity: daňové změny a novinky pro rok 2024*, 2024. Online. Průvodce podnikáním. Dostupné z: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/zamestnanecke-benefity-danove-zmeny-2024/> [cit. 2024-04-05].

ČESKO, 1992a. Zákon č.586 ze dne 18.prosince 1992, o daních z příjmů. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586> [cit. 2024-05-02].

ČESKO, 1992b. Zákon č.589 ze dne 17.prosince 1992, o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-589> [cit. 2024-04-28].

ČESKO, 1992c. Zákon č.592 ze dne 21.prosince 1992, o pojistném na veřejné zdravotní pojištění. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-592> [cit. 2024-04-28].

ČESKO, 1997. Zákon č.48 ze dne 28.března 1997, o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48> [cit. 2024-04-28].

ČESKO, 2003. Rozsudek NSS 5 Afs 22/2003 ze dne 31.března 2004. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nsscr/5-afs-22-2003> [cit. 2024-04-05].

ČESKO, 2006a. Nařízení vlády č.567 ze dne 22.prosince 2006, o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-567> [cit. 2024-04-06].

ČESKO, 2006b. Zákon č.262 ze dne 7.června 2006, zákoník práce. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262> [cit. 2024-04-06].

ČESKO, 2023a. Nařízení vlády č.286 ze dne 22.září 2023, o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2022, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2022, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2024, základní výměry důchodu stanovené pro rok 2024 a částky zvýšení za vychované dítě pro rok 2024 a o zvýšení důchodů v roce 2024. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-286> [cit. 2024-04-28].

ČESKO, 2023b. Vyhláška č.397 ze dne 27.prosince 2023, o stanovení výše paušální částky náhrady nákladů při práci na dálku pro rok 2024. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-397> [cit. 2024-4-13].

ČESKO, 2023c. Vyhláška č. 398 ze dne 27.prosince 2023, o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2024. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-398> [cit. 2024-4-13].

European tax handbook 2022, [2022]. Global tax series. Amsterdam: IBFD. ISBN 9789087227616. Dostupné také z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&scope=site&db=nlebk&AN=3373172&authtype=ip,shib&custid=s3936755> [cit. 2024-4-28]

JAREŠ, Martin, ©2008. *Predikce daňových výnosů*. Online, PPTX. Ministerstvo financí České republiky. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/1930702/> [cit. 2024-04-14].

KRAJŇÁK, Michal, 2020. *Osobní důchodová daň v České republice se zaměřením na příjmy ze závislé činnosti*. Series on advanced economic issues, Faculty of Economics, VŠB-TU Ostrava. Ostrava: VŠB-TU Ostrava. ISBN 978-80-248-4405-3.

MERTL, Jan, 2023. *Sociální politika, 7. vydání*. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-675-4. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/AccountSaml/SignIn/?idp=https://shibboleth.utb.cz/idp/shibboleth&returnUrl=/kniha/socialni-politika-7-vydani-11827/> [cit. 2024-04-16].

Ministerstvo práce a sociálních věcí, ©2024. *Tisková zpráva ze dne 20. března 2024*. Online, PDF. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2024. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/minimalni-mzda-se-bude-pravidelne-valorizovat-schvalila-vlada-zajisti-se-tak-lepsi-predvidatelnost-pro-zamestnance-i-firmy> [cit. 2024-04-05].

Ministerstvo financí ČR, ©2022. *Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2021*. Online, PDF. Ministerstvo financí ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2021> [cit. 2024-04-05].

Ministerstvo financí ČR, ©2023. *Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2022*. Online, PDF. Ministerstvo financí ČR, 2023. ISBN 978-80-7586-065-1.

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/m> [cit. 2024-04-05].

NOVÁKOVÁ, Lenka; KRÁLOVÁ, Daniela, 2021. *Daň z příjmů fyzických osob v mezinárodním kontextu*. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-233-6. Dostupné také z:

<https://www.bookport.cz/AccountSamI/SignIn/?idp=https://shibboleth.utb.cz/idp/shibboleth&returnUrl=/kniha/dan-z-prijmu-fyzicky-ch-osob-v-mezinarodnim-kontextu-11113/> [cit. 2024-05-01].

Ozdravný balíček, 2023. Online. Ministerstvo financí České republiky. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/ozdravny-balicek> [cit. 2024-04-28].

Popis systému, 2013. Online. Finanční správa. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/popis-systemu> [cit. 2024-04-04].

PŘEHLEDNĚ: Které změny přinese rok 2024 nejen pro občany, 2023. Online. Ministerstvo financí České republiky. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/prehledne-ktete-zmeny-prinese-rok-2024-nejen-pro-o-54178> [cit. 2024-04-28].

PŘIB, Jan a VYBÍHAL, Václav, 2024. *Mzdové účetnictví 2024: praktický průvodce*. Grada. ISBN 978-80-271-5238-4.

Služební poměr, 2024. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/sluzebni-pomer.aspx> [cit. 2024-04-05].

Sociální pojištění v roce 2024, 2024. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-pojisteni> [cit. 2024-04-28].

Solidární daň a progresivní daň: jaký je mezi tím rozdíl? 2024. Online. Průvodce podnikáním. Dostupné z: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/solidarni-dan-progresivni-dan/> [cit. 2024-04-28].

Stanovisko k nové definici nelegální práce, 2024. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/svarcssystem> [cit. 2024-04-05].

ŠIROKÝ, Jan, 2016. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. 2., aktualizované vydání. Vzdělávání a certifikace účetních. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 9788075523150.

VANČUROVÁ, Alena, 2021. *Zdanění osobních příjmů*, 3. vydání. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-236-7. Dostupné také z:

<https://www.bookport.cz/AccountSaml/SignIn/?idp=https://shibboleth.utb.cz/idp/shibboleth&returnUrl=/kniha/zdaneni-osobnich-prijmu-3-vydani-11110/> [cit. 2024-5-01].

VYCHOPENĚ, Jiří, 2023. *Meritum Daň z příjmů 2023*. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-467-5. Dostupné také z:

<https://www.bookport.cz/AccountSaml/SignIn/?idp=https://shibboleth.utb.cz/idp/shibboleth&returnUrl=/kniha/meritum-dan-z-prijmu-2023-11824/> [cit. 2024-4-28].

Vývoj inkasa za vybrané druhy daní a dalších příjmů za ČR, 2024. Online. Finanční správa. Dostupné z: <https://statistiky.financnisprava.cz/cs/evidence-dani/vyvoj-inkasa-vybranych-dani> [cit. 2024-04-16].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

MFČR Ministerstvo financí České republiky

MPSV Ministerstvo práce a sociálních věcí

ZDP Zákon o dani z příjmů

ZP Zákoník práce

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vývoj daně z příjmů fyzických osob.....	17
Obrázek 2 Vývoj inkasa daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v letech 1993-2023.....	26
Obrázek 3 Vývoj sazby nemocenského pojištění (v %) v letech 2008–2024.....	46

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Přehled změn platných od roku 2024 dopadajících na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	32
Tabulka 2 Dopad zrušení slevy za umístění dítěte na daňovou povinnost Poplatníka A	34
Tabulka 3 Dopad zrušení slevy za umístění dítěte na daňovou povinnost Poplatníka B	34
Tabulka 4 Dopad zrušení slevy za umístění dítěte na daňovou povinnost Poplatníka C	35
Tabulka 5 Dopad zrušení slevy na studenta na daňovou povinnost Poplatníka A	36
Tabulka 6 Dopad zrušení slevy na studenta na daňovou povinnost Poplatníka B	36
Tabulka 7 Dopad zrušení slevy na studenta na daňovou povinnost Poplatníka C	37
Tabulka 8 Dopad zrušení slevy na manžela na daňovou povinnost Poplatníka A	38
Tabulka 9 Dopad zrušení slevy na manžela na daňovou povinnost Poplatníka B	38
Tabulka 10 Dopad zrušení slevy na manžela na daňovou povinnost Poplatníka C	39
Tabulka 11 Přehled dopadů zrušení jednotlivých slev na dani na daňovou povinnost poplatníků s různou výší příjmů	40
Tabulka 12 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům na daňovou povinnost Poplatníka A.....	41
Tabulka 13 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům na daňovou povinnost Poplatníka B.....	42
Tabulka 14 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části daně za zaplacené členské příspěvky odborům na daňovou povinnost Poplatníka C.....	42
Tabulka 15 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání na daňovou povinnost Poplatníka A.....	43
Tabulka 16 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání na daňovou povinnost Poplatníka B.....	44
Tabulka 17 Dopad zrušení odpočtu nezdanitelné části základu daně za úhradu zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání na daňovou povinnost Poplatníka C.....	44
Tabulka 18 Přehled dopadů zrušení jednotlivých nezdanitelných částí základu daně na daňovou povinnost poplatníků s různou výší příjmů.....	45
Tabulka 19 Dopad znovuzavedení odvodu nemocenského pojištění na daňovou povinnost Poplatníka A	46
Tabulka 20 Dopad znovuzavedení odvodu nemocenského pojištění na daňovou povinnost Poplatníka B.....	47
Tabulka 21 Dopad znovuzavedení odvodu nemocenského pojištění na daňovou povinnost Poplatníka C.....	47
Tabulka 22 Dopad snížení limitu pro zdanění vyšší sazbou daně na daňovou povinnost Poplatníka D	49
Tabulka 23 Dopad snížení limitu pro zdanění vyšší sazbou daně na daňovou povinnost Poplatníka E.....	49

Tabulka 24 Dopad snížení limitu pro zdanění vyšší sazbou daně na daňovou povinnost Poplatníka F	49
Tabulka 25 Dopad zavedení limitu pro osvobození nepeněžních benefitů zaměstnance na daňovou povinnost Poplatníka G	51
Tabulka 26 Dopad zavedení limitu pro osvobození nepeněžních benefitů zaměstnance na daňovou povinnost Poplatníka H	51
Tabulka 27 Dopad zavedení limitu pro osvobození stravenek na daňovou povinnost Poplatníka I	53
Tabulka 28 Dopad zavedení limitu pro osvobození stravenek na daňovou povinnost Poplatníka J	53
Tabulka 29 Dopad zavedení limitu pro osvobození stravenek na daňovou povinnost Poplatníka K	54
Tabulka 30 Dopad zvýšení minimální mzdy na čistý měsíční příjem poplatníka	56
Tabulka 31 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití slevy na manžela	58
Tabulka 32 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití základní slevy na invaliditu	59
Tabulka 33 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití rozšířené slevy na invaliditu	60
Tabulka 34 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití slevy na držitele průkazu ZTP/P	61
Tabulka 35 Dopad zvýšení minimální mzdy na možnost využití jednotlivých změn	62

